

USK

STOCKHOLMS STADS UTREDNINGS-
OCH STATISTIKKONTOR AB

Medborgarenkät 2007

Linda Zetterman

Stadsdelsinvånarna om

Miljö och miljövanor i Stockholm 2007

En undersökning som belyser stockholmarnas attityder till miljö och miljöarbete i jämförelse med resultatet från undersökningen 2004

En undersökning genomförd av USK på uppdrag av Miljöförvaltningen

Innehållsförteckning

1.	Karta över Stockholms 14 stadsdelsområden	2
2.	Sammanfattande slutsatser	3
3.	Bakgrund	4
4.	Syfte	4
5.	Genomförande	4
	Population och urval	4
	Genomförande	5
	Frågeformulär	5
	Bearbetning av svaren	5
	Svarsfrekvens	6
	Bortfall	6
	Statistik säkerhet i undersökningen	6
	Rapportstruktur	6
6.	Stockholms miljö & medborgarnas intresse & engagemang	7
	Miljön i Stockholm	7
	Stockholmarnas miljöintresse och engagemang	8
	De största miljöproblemen enligt stockholmarna	9
	Betydelsen av det egna miljöbeteendet	10
7.	Miljön i det egna stadsdelsområdet	11
	Parker och naturområden	11
	Stadens strandbad	13
	Staden som uppväxtmiljö	14
8.	Buller, trafik och resvanor	15
	Upplevt buller i staden	16
	Stockholmarnas resvanor	17
	Miljöanpassad bilism	19
	Trängselskatter	21
9.	Energianvändning	24
10.	Ekologiska, miljö och rättvisemärkta varor	26
11.	Avfallshantering	28
12.	Inomhusmiljö	33

Bilaga 1. Frekvenstabeller och medelvärdesberäkningar

Förord

Stockholms stad har en lång tradition av miljöarbete för att förbättra stockholmarnas levnadsförhållanden och livsmiljö. Redan i mitten av 1970-talet antogs det första miljöprogrammet. Sedan dess har staden regelbundet satt upp mål för att lösa de miljö- och hälsoproblem som man stått inför och för att utveckla Stockholm till en ur miljösynpunkt långsiktigt hållbar stad.

Tack vare ett framgångsrikt miljöarbete har många av de stora lokala utsläppen från industri och företag åtgärdats och fokus har förflyttats mot en mer diffus miljöpåverkan från människors konsumtion, vanor och beteenden. Vi som individer och konsumenter påverkar miljöutvecklingen genom våra val. Därmed är det också viktigt att kunna följa om stockholmarnas miljövanor förändras i en mer miljövänlig riktning.

Under hösten 2007 har drygt 3000 stockholmare svarat på en omfattande enkät om hur de upplever Stockholms miljö, om betydelsen av ett miljövänligt levnadssätt och om vad de själva gör för att minska sin negativa miljöpåverkan. Resultatet ger underlag till stadens arbete för en långsiktigt hållbar miljöutveckling.

Enkäter på samma tema har tidigare gjorts år 2001 och 2004. Ambitionen är att undersökningarna ska genomföras vart tredje år så att stockholmarnas attityder, beteenden och vanor på miljöområdet kan följas över tiden.

Resultaten av undersökningen redovisas även på stadens webbsida för uppföljning av arbetet med miljömål och hållbarhetsfrågor i Stockholm. www.miljobarometern.stockholm.se Där återfinns du även tabellbilagan och teknisk rapport. Resultaten redovisas på såväl stadsdelsområdesnivå som för staden som helhet.

Undersökningen har utförts av stadens Utrednings- och statistikkontor (USK) på uppdrag av Miljöförvaltningen i Stockholm. Ansvarig på Miljöförvaltningen har varit Helene Lindman på avdelningen för miljöövervakning.

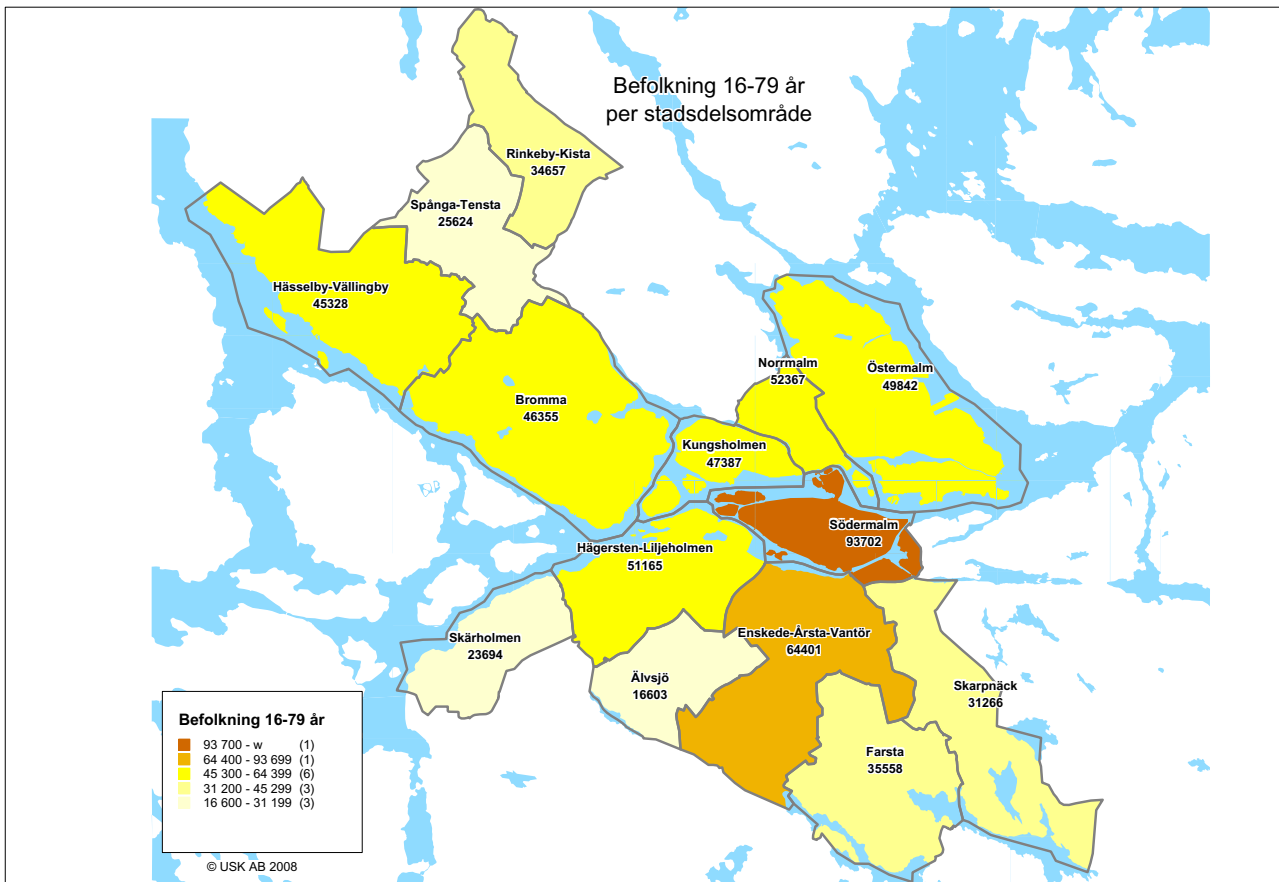
Stockholm, maj 2008

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef, Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningen i Stockholm
Box 8136, 104 20 STOCKHOLM
Tel: 08-508 28 800, Fax: 08-508 28 808
www.stockholm.se/miljo

1 Stockholms 14 stadsdelsområden med befolkningsmängd

2 Sammanfattande slutsatser

På uppdrag av Miljöförvaltningen har USK under hösten 2007 genomfört en enkät bland stockholmarna om hur de upplever miljön i staden i stort och i det stadsdelsområde de bor.

4 900 invånare tillfrågades. För att säkerställa svars-kvaliten i de 14 stadsdelsområdena drogs ett slumpmäs-sigt obundet urval om 350 personer från varje stadsdels-område. 65 procent av de tillfrågade besvarade enkäten.

Miljön i staden

6 av 10 anser att Stockholms miljö avseende mark, luft och vatten är *mycket* eller *ganska bra*. 2 av 10 anser att den är *ganska* eller *mycket dålig*.

71 procent av stockholmarna är ganska eller mycket intresserade av miljöfrågor. Det är en ökning med 10 procentenheter mellan åren 2004 till 2007. Det är framför allt i gruppen 16-24-åringar som intresset för miljöfrågor har ökat.

76 procent uppger att det har betydelse för miljön om de lever miljövänligt eller ej. Det är en ökning med åtta procentenheter sedan 2004. Även i denna fråga är det framför allt 16-24-åringarna som står för den största attitydförändringen.

8 av 10 oroas i någon grad av den framtida miljö-utvecklingen. Utsläpp av växthusgaser samt kemikalie-utsläpp och gifter i miljön är de största miljöproblemen enligt stockholmarna. Yngre anger i högre utsträckning växthusgaser som ett av de största problemen medan de äldre (> 65 år) anser att övergödning, kemikalieutsläpp och gifter i miljön är de största miljöproblemen.

Miljön i stadsdelen

8 av 10 vistas regelbundet i näraliggande parker och grönområden, det är fyra procentenheter fler än vid mätningen 2004. Stockholmarna är mindre nöjda med tillgången till parker och grönområden än vid förra undersökningen. Andelen *mycket nöjda* har minskat med åtta procentenheter.

En majoritet av stockholmarna nyttjar stadens strand-bad. Resultatet av undersökningen visar ett starkt samband mellan upplevd badvattenkvalitet och hur ofta man badar. De som badar ofta eller ibland betygssätter badvattenkvaliteten betydligt högre än de som sällan eller aldrig badar.

Buller, resvanor och trafik

Andelen bullerstörda har ökat något trots satsningar på att begränsa bullret för de mest bullerstörda. Av de 16 procent som i hög utsträckning störs av trafiken har en tredjedel övervägt att flytta.

Drygt åtta av tio stockholmare anser att det är viktigt att resa miljövänligt. Av dem som reser till arbete/skola färdas 59 procent kollektivt och 27 procent med bil. 6 av 10 uppger att de kör bil på ett medvetet sparsamt sätt och nära 3 av 10 stockholmare kör med odubbade vinterdäck. Kring 60 procent anser att miljöbilar är viktiga för miljön men att utbudet är begränsat och att bilarna är dyra i inköp och drift.

Hälften är positivt inställda till trängselskatter och anser att de bidrar till att fler åker kollektivt, att det blir mindre köer och buller och bättre luft i staden. Missnöjet med trafiksäkerheten för cyklister och fotgängare har ökat sedan mätningen 2004.

Energi

90 procent tycker att det är viktigt att som enskild individ spara energi och andelen som har miljömärkt el (12 procent) har fördubblats sedan 2001. Hälften av stockholmarna har bytt till lågenergilampor – 16 procentenheter fler än 2004 och 60 procent stänger av TV mm istället för att använda stand-by.

Ekologiska, miljö- och rättvisemärkta varor

73 procent anser att det är viktigt att handla miljömärkta varor och 31 procent väljer *alltid* eller *oftast* miljö-märkta varor. Andelen stockholmare som *alltid* eller *oftast* köper ekologiskt och rättvisemärkt har ökat med sju procentenheter sedan 2004.

Avfallshantering

96 procent anser att det är viktigt att lämna in farligt avfall men bara 70 procent lämnar in det för återvinning.

Fler är nöjda med möjligheterna att källsortera hushållsavfall, men 40 procent är fortfarande missnöjda. 4 av 10 stockholmare är missnöjda med skötseln av återvinningsstationerna.

Inomhusmiljö

Det finns ett tydligt samband mellan upplevelsen av ohälsosam inomhusmiljö och fukt- och mögellukt i bostaden. 1 av 5 stockholmare upplever att inomhusmiljön i någon utsträckning är ohälsosam och 1 av 5 oroas av strålning från kraftledningar och mobilmaster

3 Bakgrund

Miljöförvaltningen mäter och redovisar regelbundet arbetet med miljömål och hållbarhetsfrågor i Stockholm. Härigenom ska arbetet för en hållbar utveckling kunna följas upp lokalt i stadsdelarna och för staden som helhet. En del nyckeltal baserar sig på miljödata och direkta mätningar av miljöförhållandena. För andra indikatorer inhämtas underlaget via återkommande enkäter bland Stockholms invånare. Undersökningarna en viktig del i stadens miljöövervakning att kartlägga och följa upp stockholmarens attityder och beteende vad gäller olika miljöfrågor. För mer information om stadens miljöarbete se www.stockholm.se/miljo-barometern

För att komma tillrätta med dagens miljöproblem krävs att alla bidrar. Tyngdpunkten i miljöpåverkan har gradvis förändrats från stora punktutsläpp från industri och företag mot miljöpåverkan knuten till de många enskilda människornas vanor och beteenden.

En första större mätning av stockholmarens miljövanor gjordes år 2001. Resultatet finns redovisade i rapporten ”Så upplever stockholmarna sin stad – Med perspektiv på hållbar utveckling i stadsdelarna”. År 2004 fick Utrednings- och statistikkontoret – USK i uppdrag att kartlägga stockholmarens miljövanor och hur de

upplever miljön i sin stadsdel. Resultatet redovisas i ”Stadsdelsinvånarna om – Miljö och miljövanor i Stockholm 2004”.

Miljöförvaltningen gav hösten 2007 USK i uppdrag att ånyo genomföra en enkät till medborgarna av samma omfattning som den 2004. Svarefrekvensen blev 65 procent.

4 Syfte

För en fullständig undersökningsteknisk rapport med redovisning av urvalsförfarande, genomförande, felkällor, statistisk säkerhet och bortfallsanalys, läs vidare i bilaga 2 – Undersökningsteknisk rapport.

Huvudsyftet med enkätundersökningen är:

- Att följa upp hur stockholmarnas attityder, kunskaper, beteenden och vanor med betydelse för den långsiktigt hållbara miljöutvecklingen i staden ser ut och förändras över tiden.

Undersökningens syfte är också:

- Att samla in uppgifter om stockholmarnas miljövanor för att följa upp stadens miljöprogram och för att ge kunskapsåterföring till frågan ”Är vi på rätt väg”.
- Att jämföra årets undersökningens resultat med resultatet från år 2004 och 2001 för att se om och i vilken riktning eventuella attitydförändringar skett.

5 Genomförande

Population och urval

I denna undersökning är populationen personer i åldern 16-79 år som är folkbokförda i Stockholms stad. Vid tid för undersökningen uppgick dessa till drygt 618 000 personer – se befolkningsfördelningen på sid 3.

Ur Stockholms vuxna befolkning (16-79 år) drogs ett slumpmässigt obundet urval – OSU på 4 900 personer. För att säkerställa svars kvaliteten i de 14 stadsdelsområden, för möjlighet till resultatredovisning på områdesnivå, drogs ett urval av 350 personer från varje stadsdelsområde.

Urvalet drogs ur kommunens individdatabas – KID. Ur KID inhämtades också en del bakgrundsinformation om undersökningsdeltagarna.

Genomförande

Enkäten (postenkät) med följebrev skickades till intervjupersonen vecka 42, 2007 och följdes därefter upp med ytterligare tre påminnelser per post vecka 44, 46, och slutligen vecka 50, 2007, de två sista med en ny enkät.

De personer som inte besvarat enkäten efter den sista påminnelsen (ca 40 procent) ringdes upp och gavs möjlighet att besvara enkäten via telefon. Detta gällde även de intervjupersoner som av olika skäl inte kunnat genomföra undersökningen skriftligen.

Frågeformulär

Frågeformuläret (se bilaga 4) är konstruerat med utgångspunkt från det formulär som användes vid undersökningen 2004. Därefter har frågeformuläret reviderats i samarbete med Miljöförvaltningen under hösten 2007.

Formuläret har omfattat frågor dels om hur stockholmarna upplever miljön i den del av staden de bor och dels om deras generella kunskaper, attityder och beteenden när det gäller att leva miljövänligt.

Frågeområden gällande den egna stadsdelen

- Tillgången till och skötsel av naturområden, bad och parker
- Uppväxtmiljön, klotter och skadegörelse
- Trafikmiljön och resmöjligheter
- Buller och inomhusmiljö
- Avfallshantering och återvinning

Frågeområden gällande medborgarnas kunskaper, attityder och beteenden

- Resande och resvanor
- Attityd till trängselskatter
- Energianvändning
- Konsumtion och inköp
- Avfall och återvinning

Förutom ovanstående ämnesområden ställdes ett antal bakgrundsfrågor som kön, ålder, familjesammansättning, utbildning och boendeform. I resultatredovisningen har även information från KID kopplats till svaren för att på detta sätt kunna analysera svaren utifrån olika befolkningskategorier

Bearbetning av svaren

Då antalet stadsdelsområden ändrats från 18 till 14 mellan åren 2004 och 2007 har resultatet (i de fall jämförelse mellan åren görs) räknats om till 2007 års stadsdelsområdesindelning.

Förändringen i områdesindelning består i att;

- Rinkeby och Kista har slagits samman till *Rinkeby-Kista*
- Katarina/Sofia & Maria/Gamla stan har slagits samman till *Södermalm*
- Enskede/Årsta och Vantör har slagits samman till *Enskede/Årsta-Vantör*
- Hägersten och Liljeholmen har slagits samman till *Hägersten-Liljeholmen*

I rapporten redovisas svarsandelarna, i vissa fall, för staden utifrån tre geografiska begrepp. Denna indelning baseras på nedanstående stadsdelsområdesindelning.

Innerstad	Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm, Södermalm
Närförort	Bromma, Skarpnäck, Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen
Ytterområde	Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Farsta, Älvsjö, Skärholmen

Svarsfrekvens

Efter korrigering av urvalsfel, dvs. efter att personer som felaktigt ingått i urvalet borträknats bestod netto-urvalet av 4 686 personer. Av dessa har 3 040 besvarat enkäten vilket innebär en svarsfrekvens, för undersökningen som helhet, på 65 procent.

Tabell 1

Svarsfrekvens per stadsdelområde.

Stadsdelsområde	Antal svarande	Svarsfrekvens
Rinkeby-Kista	167	51
Spånga-Tensta	207	62
Hässelby-Vällingby	235	70
Bromma	209	63
Kungsholmen	231	70
Norrmalm	222	65
Östermalm	201	61
Södermalm	249	74
Enskede-Årsta-Vantör	212	63
Skarpnäck	213	64
Farsta	220	66
Älvsjö	260	77
Hägersten-Liljeholmen	232	68
Skärholmen	182	56
Hela staden	3040	65

Bortfall

I undersökningen förekommer både internt och externt bortfall. Internt bortfall i form av överhoppade frågor och extern bortfall i form av individer som inte har velat delta.

Det interna bortfallet är genomgående litet. Det externa bortfallet visar en tendens till att män, yngre, och invandrade i någon mån oftare stått över deltagande i undersökningen. Detta innebär att kvinnor, äldre, och svenskfödda är något överrepresenterade. Ovanstående svarsmönster är vanligt i medborgarundersökningar generellt. Det är viktigt att poängtera att bortfallet inte är av så omfattande karaktär att det i någon högre utsträckning påverkar undersökningsresultatet på total nivå och därför har heller ingen ytterliga kompensation för bortfallet gjorts.

Sammanfattningsvis är svarsfrekvensen i undersökningen god och bortfallet inte sådant att resultatet påverkas i någon vidare utsträckning på totalnivå. Resultatet från undersökningen ger således ett gott underlag för att beskriva hur stockholmarna lever och tycker om miljön i den stadsdel de bor

Statistisk säkerhet i undersökningen

Genom att undersökningen är en urvalsundersökning och inte en totalundersökning finns en viss statistisk osäkerhet inbyggd i resultaten. När slutsatser om hela populationen dras utifrån ett stickprov måste resultatet omgärdas med en viss felmarginal.

När man gör uppskattningar för hela staden utifrån urvalet, måste procenttalen omges med en osäkerhetsmarginal på cirka plus/minus 2 procentenheter (95 procentigt konfidensintervall). Vill man jämföra resultatet och se huruvida svaren skiljer åt mellan två stadsdelområden bör skillnaderna mellan områdena vara på mellan 8 och 10 procentenheter för att vara statistiskt säkerställd.

Rapportstruktur

Rapporten är uppbyggd i 7 temaområden. Då syftet med undersökningen, förutom att beskriva årets resultat för staden som helhet, även är att jämföra med undersökningen 2004 läggs stor vikt vid tidsjämförelser där det är möjligt.

De 7 temaområdena är:

- Miljön i staden och det egna stadsdelsområdet
- Buller, resvanor och trafik
- Energi
- Ekologiska, miljö- och rättvisemärkta varor
- Avfallshantering
- Inomhusmiljö

Med anledning av det mycket omfattande materialet som insamlats och med syftet att belysa skillnader mellan åren är det omöjligt att i någon större utsträckning analysera materialet utifrån andra aspekter (kön, ålder, invandrarbakgrund etc.) än stadsdelsområde och undersökningsår. För redovisning av resultatet i olika befolkningsgrupper se bilaga 3 – tabeller.

6 Stockholms miljö och medborgarnas intresse och engagemang

Miljön i Stockholm

I utvärderingen av Stockholms stads miljöprogram för 2002-2006 framkommer att 34 av de för perioden 43 uppsatta miljömålen helt eller delvis är uppfyllda.

Flera saneringar av förorenad mark har genomförts och staden har tagit fram en strategi för att minimera övergödande ämnen i Stockholms sjöar och vattendrag. Vidare har målet att minska kväveoxidutsläppen och få fler stockholmare att åka kollektivt eller cykla infriats. Enligt Stockholms stads miljöbokslut visar mätningar att trafikens kväveoxider har minskat med cirka 25 procent. Miljöbokslutet visar också att inomhusmiljön i kommunens skolor och förskolor förbättrats genom radonsanering samt att en plan för att åtgärda flerfamiljshus vad gäller radon har tagits fram. Utsläpp av orenat avloppsvatten har i stort sett upphört i Stockholm men fortfarande tillförs utspätt och orenat avloppsvatten från ledningsnätet i samband med kraftiga regn, så kallat bräddning.

Bland de miljömål som inte uppfyllts nämns att även om bullernivåerna i stan har minskat på vissa ställen så har de ökat på andra. Vidare finns mer arbete att göra vad gäller stadens och dess innevänares energianvändning. Mängden avfall per invånare har ökat istället för som målet, minskat och det behövs bättre ventilation och ventilationskontroller för en sundare inomhusmiljö.

I stadens nya miljöprogram för 2008-2011 presenteras ett flertal riktlinjer för arbetet med att förbättra miljötillståndet i staden. Läs mer om detta på www.stockholm.se/miljoprogram

Hur står sig då dessa uppfyllda och delvis uppfyllda mål i relation till stockholmarnas upplevelse av miljön avseende mark, luft och vatten i staden? Upplever de sitt närområde som en god livsmiljö?

Vidare söker vi i detta kapitel svar på hur stockholmarna ser på miljön i framtiden, vad de oroas av samt hur de uppfattar sina egna kunskaper för att kunna leva miljövänligt och hur stor betydelse det egna ansvaret har.

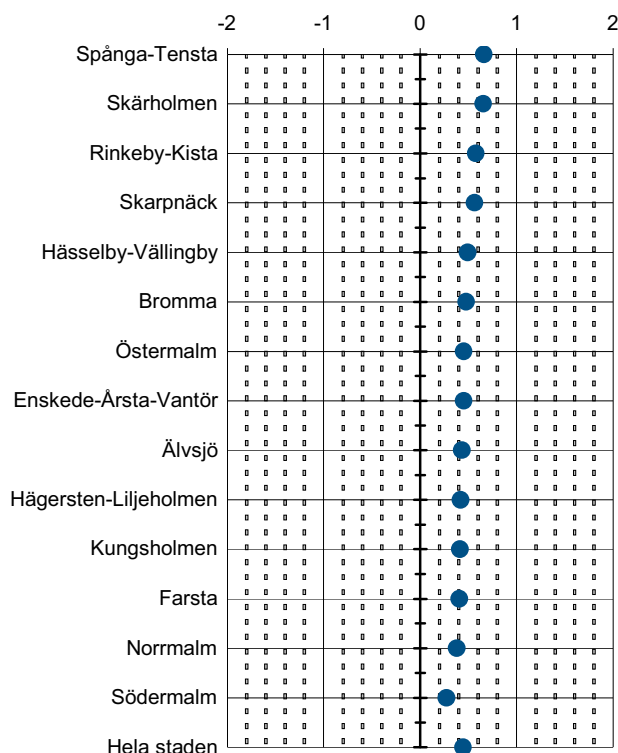
6 av 10 invånare i staden anser att Stockholms miljö avseende mark luft och vatten är bra

60 procent ger de högsta betygen (fyra och fem på en femgradig skala) till Stockholms miljö avseende ren mark, luft och vatten. De höga siffrorna kan ses som ett kvitto på att medborgarna uppskattar de insatser som stadens mångåriga miljöarbete resulterat i. Resultatet visar också att trots att staden inte uppfyller EUs gränsvärden eller helt uppfyller svenska miljökvalitetsnormer för ren luft är medborgarnas generella uppfattning att miljön i Stockholm är bra.

Resultatet visar att kvinnor tenderar att ge ett lägre betyg till miljösituationen än vad männen gör.

Figur 1

Anser du att miljön i Stockholm (mark, luft, vatten) är bra eller dålig? - betygsmedelvärde

Fakta: Ovanstående diagram är en medelvärdesberäkning där den 5-gradiga skalan i enkäten transformerats på samma sätt som vid undersökningen 2004 för bästa jämförelse mellan åren. -2 motsvarar det lägsta betyget på skalan och +2 det högsta betyget. För en fullständigare förklaring se sidan 4 bilaga 2 – Bearbetning av svaren.

Stockholmarnas miljöintresse och engagemang

Stadsmiljön i stort

20 procent av medborgarna uppger ett missnöje med den generella miljön i staden. Den grupp medborgare som ger lågt betyg i frågan är också mer kritiska till övriga frågor som handlar om miljön i den stadsdel de bor. Det är rimligt att anta att ett missnöje med miljön i den egna stadsdelen spiller över på hur man rankar miljön i staden i stort.

Grad av miljöintresse påverkar hur kritiskt man bedömer miljön både i staden och i stadsdelen. De mest kritiska till miljön i såväl staden som den egna stadsdelen är de medborgare som samtidigt uppger ett ganska eller mycket stort miljöintresse.

71% är ganska eller mycket intresserade av miljöfrågor, en ökning med 10%

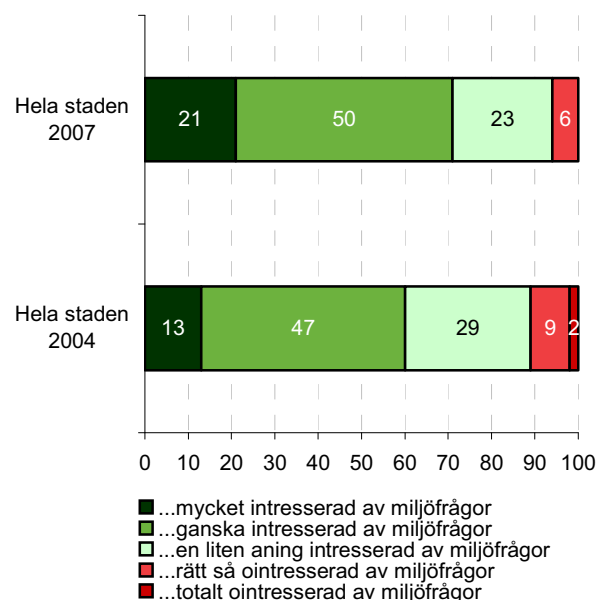
En ökning av intresset för miljöfrågor, främst bland de yngre, syns mellan åren 2004 och 2007

Miljöfrågor är i någon utsträckning viktigt för de allra flesta stockholmare. Jämfört med 2004 syns en ökning med 8 procentenheter av andelen *mycket intresserade* jämfört med 2004 års undersökning.

Det är framförallt i gruppen 16-24 åringar intresset för miljöfrågor har ökat. De unga har gått från att vara *ointresserade* eller *lite intresserad* till att vara *ganska* eller *mycket intresserad* av miljöfrågor. För skillnader mellan boende i olika stadsdelsområden se bilaga 1.

Figur 2

Jag är idag en person som är...

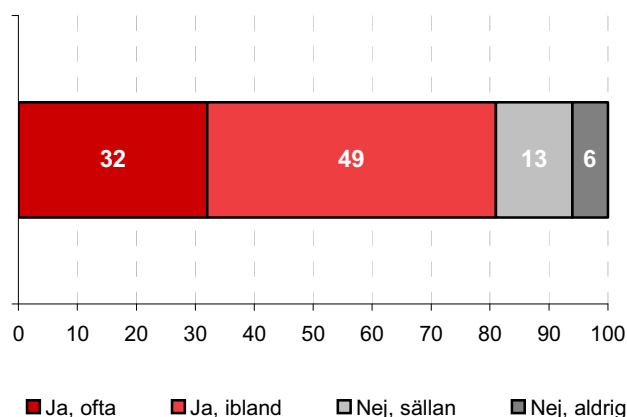
8 av 10 stockholmare oroas i någon grad av den framtida miljöutvecklingen

2007 var ett år där artikelsierier och debattartiklar dagligen förekommit i de stora dagstidningarna. Klimatkonferensen på Bali fick stor uppmärksamhet och skapade diskussion. Nobels fredspris delades ut till Al Gore och FNs klimatpanel IPCC för arbetat med att bära fram viktiga budskap när det gäller klimatförändringar och global uppvärmning. Stockholmarna har tagit intryck av de senaste årens mediala rapportering och så många som 8 av 10 personer uppger att de ofta eller ibland oroas när de tänker på den framtida miljöutvecklingen. Oron för miljön kan också kopplas till det ökade intresset för miljöfrågor som framkommer i årets undersökning. Fler är intresserade vilket innebär ett större engagemang för hur miljön i framtiden kommer att se ut.

Resultatet visar inte några större skillnader mellan orosnivå i olika befolkningsgrupper. Oron är stor i samtliga grupper. Kvinnor oroar sig i högre utsträckning än män och bland kvinnorna är det de framförallt de yngre som uttrycker en oro för framtiden och miljöproblemen. Det är viktigt att understryka att oron är påtaglig även bland männen, drygt 7 av 10 män oroas ofta eller ibland när de tänker på miljön i framtiden.

Figur 3

Oroar du dig för miljöproblemen och den framtida miljöutvecklingen?

De största miljöproblemen enligt Stockholmarna

Växthusgasernas påverkan på klimatet är det miljöproblem som en majoritet (60 procent) av stockholmarna framhåller som det främsta problemet.

Stockholms stad har under flera år arbetat med att minska stadens utsläpp av växthusgaser. Enligt Miljöprogrammet 2008-2011 framgår att mellan 1990 och 2005 minskade dessa utsäpp med 17 procent. Målet är att minskningen ska fortsätta i samma takt under åren som kommer vilket är en högre ambitionsnivå än för riket i stort. Undersökningsresultatet visar att detta är en mycket angelägen fråga för stockholmarna och således ett viktigt arbete för staden.

Förutom växthusgaser framhåller 44 procent kemikalieutsläpp och gifter i miljön tillhör de största miljöproblemen. De miljögifter som prioriterats inom EU:s kemikaliearbete har analyserats och åtgärdsförslag har tagits fram eller håller på att tas fram för de ämnen som

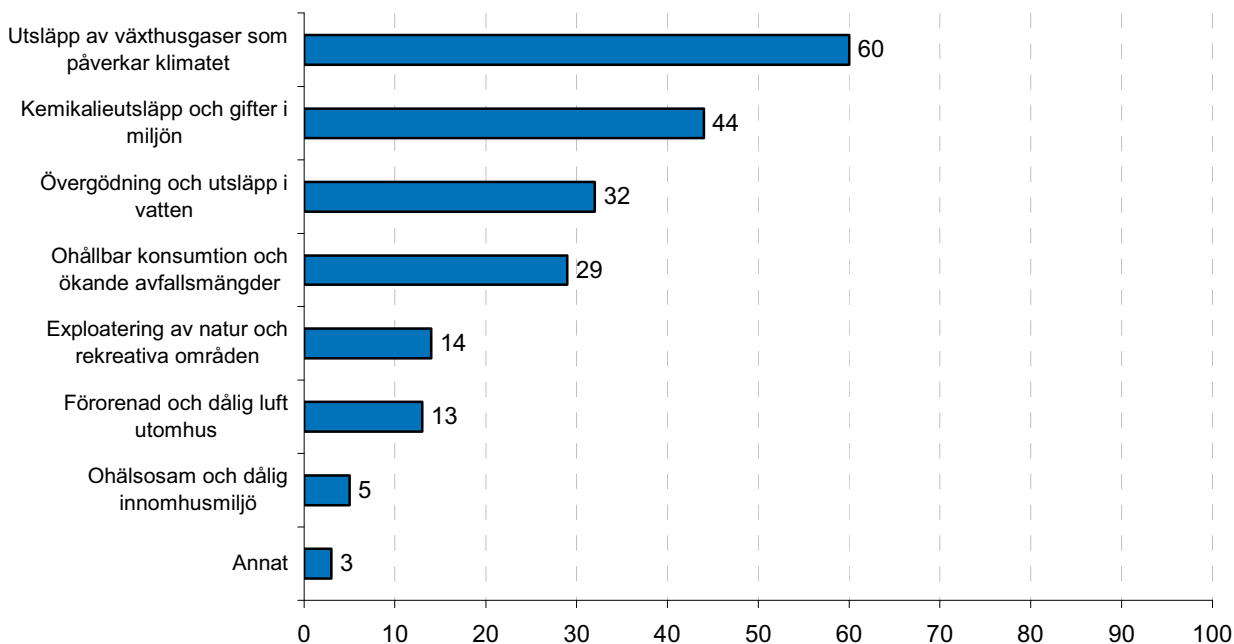
förekommer i Stockholm. Man har kunnat visa att de föroreningar som finns i stockholmarnas miljö framför allt kommer från diffusa källor, det vill säga varor, produkter och byggmaterial som finns runt omkring oss i staden. Under 2002-2006 kartlades områden av förorenad mark och sanering påbörjades av flera platser i staden. Oron för kemikalieutsläpp och gifter i miljön är fortfarande en viktig fråga för stockholmarna.

Resultatet visar inga större skillnader mellan hur olika grupper av stockholmarna rangordnar de listade miljöproblemen. Det finns en viss tendens till att yngre (16-24 år) oroas av koldioxidutsläpp i högre utsträckning medan de äldre (65 – år) bekymras av övergödning och utsläpp i vattnen.

Intressant att notera är att boende i Skärholmen uttrycker en betydligt högre oro för ohälsosam och dålig inomhusmiljö än boende i övriga stadsdelsområden. För ytterligare beskrivning av skillnader mellan områden se bilaga 3 tabell 10, sid 11 samt bilaga 1.

Figur 4

Vilka av följande anser du vara de två största miljöproblemen? – *Två möjliga svarsalternativ*

Fakta: De svarande fick ange två av 7 listade svarsalternativ, det fanns även möjlighet att kunna ange "annat" svar.

Betydelsen av det egna miljöbeteendet

En ökad tro på betydelsen av det egna miljöbeteendet

76 procent av Stockholmsborna uppger att det i någon utsträckning har betydelse för miljön om de lever miljövänligt eller inte. Framförallt har andelen Stockholmare som uppger att det har *mycket stor betydelse* ökat. Med andra ord miljön är inte bara "andras" ansvar utan vad var och en bidrar med är viktigt för en gynnsam miljöutveckling enligt Stockholmsborna.

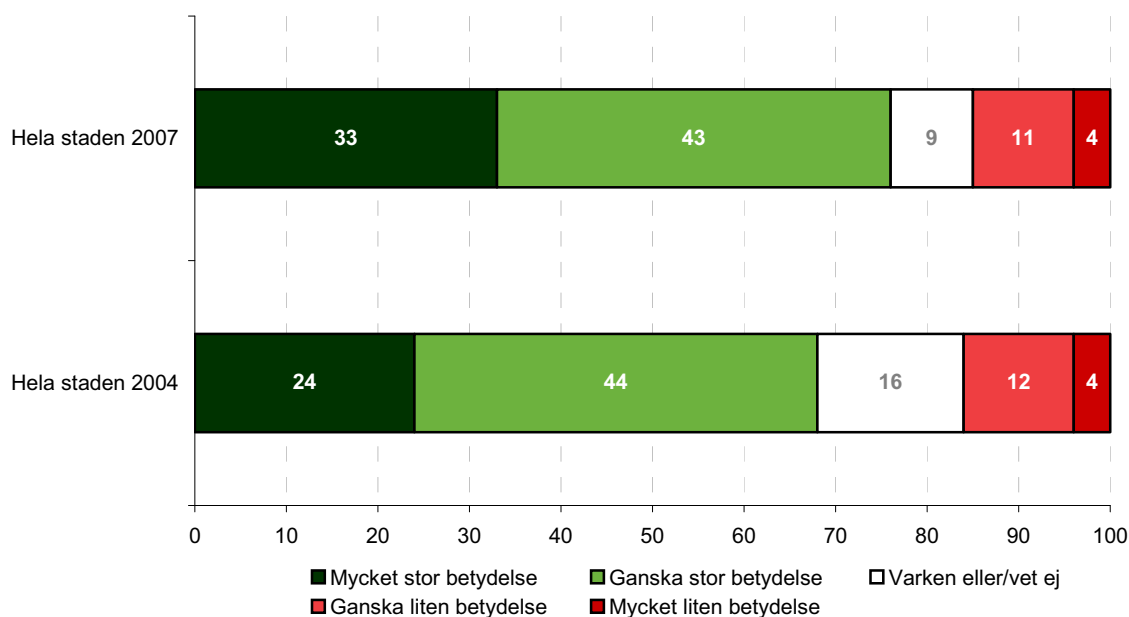
Intressant att notera är att något fler medborgare i årets undersökning anser sig ha bättre kunskap om hur man kan leva miljövänligt än de hade 2004 och att attityden "det spelar inte någon roll vad jag gör" och svarsalternativet "vet ej" har minskat till förmån för ett större

individuellt ansvarstagande för miljön. Denna attitydförändring kan delvis förklaras med stockholmarnas ökade intresse för miljöfrågor generellt men också av en ökad medvetenhet om den egna påverkan på miljön. Även i denna fråga är framförallt 16-24 åringarna som står för den största attitydförändringen. Generellt kan sägas att attityden har gått från "varken eller" till att faktiskt anse att de egna valen har betydelse. För skillnader mellan boende i olika stadsdelsområden se bilaga 1.

Störst miljöansvar och viktigast som enskild person är det, enligt Stockholmsborna, att lämna in och sortera farligt och övrigt avfall – något de också uppger att de gör i hög utsträckning. Stockholmsborna anser också att det är viktigt att spara energi. Att resa och handla miljövänligt anses viktigt men inte alltid lika självklart att göra. – *Läs mer under respektive ämneskapitel.*

Figur 5

Hur stor betydelse anser du det har för miljön om du lever miljövänligt eller ej?

7 Miljön i det egna stadsdelsområdet

Parker och naturområden

Nära 9 av 10 stockholmarna är nöjda med tillgången till parker och grönområden - men har mer att önska när det gäller underhåll av detsamma

Vistelse i naturen har stor betydelse för människors hälsa och välbefinnande. Stadens parker och naturområden är en värdefull resurs för invånarnas rekreation och friluftsliv och har betydelse för den biologiska mångfalden. Tillgänglighet och avståndet till närmaste naturområde är avgörande för hur ofta områdena besöks – bostadsnära parker utnyttjas mest. En kritisk gräns för tidsavståndet till vardagsparken ligger på mellan fem och tio minuters promenadavstånd¹.

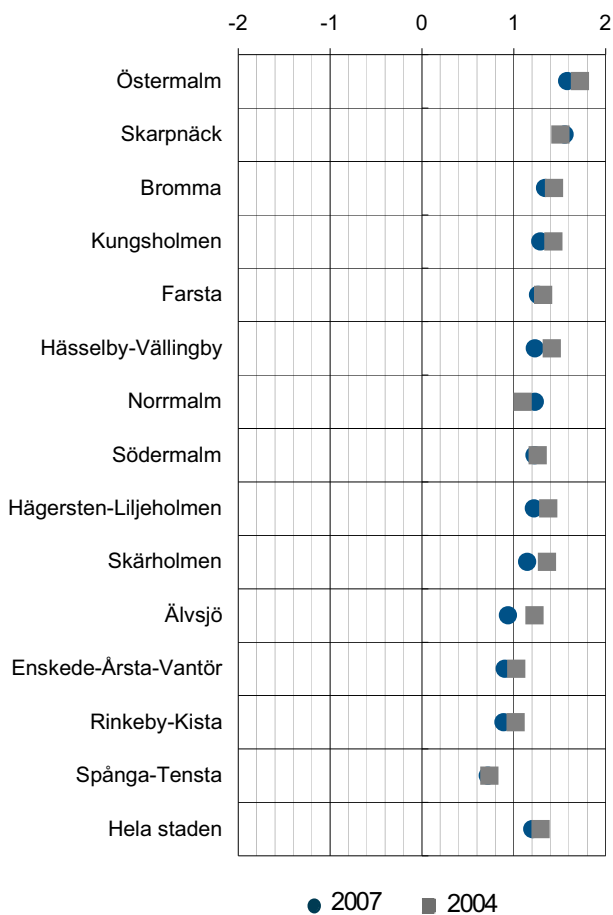
Som tidigare nämnts är ett rimligt antagande att synen på det egna stadsdelsområdet i viss utsträckning påverkar betygsättningen av stadens miljö i stort. För att uppleva en god miljö i Stockholm krävs alltså att stockholmarna är nöjda med miljön där man i huvudsak vistas. Resultatet visar en viss minskning i nöjdhet med skötsel och städning av parker och naturområden sedan mätningen 2004.

De senaste åren har präglats av en hög nybyggnation i staden. Vid förra undersökningstillfället (år 2004) påbörjades byggandet av 3 600 lägenheter i flerbiljshus och under 2007 var siffran nära 3 000. Ofta ställs en hög nybyggnation i relation till oro för minskad grönska och naturområden. Sett till resultatet verkar dock inte en hög byggtakt påverka upplevelsen av tillgång till parker och naturområden i staden. Årets undersökning, liksom 2004, visar att nära nio av tio stockholmare är nöjda med tillgången till rekreationsområden dock har andelen ”mycket nöjda” sjunkit med 8 procentenheter jämfört med 2004.

Sett till nyttjande av park-/grönområden görs det i lika hög utsträckning som vid mätningen 2004. Åtta av tio vistas regelbundet i närbelägna parker och grönområden, vilket är en liten ökning jämfört med 2004.

Figur 6

Hur nöjd eller missnöjd är du med situationen när det gäller tillgång till parker och naturområden i din stadsdel?

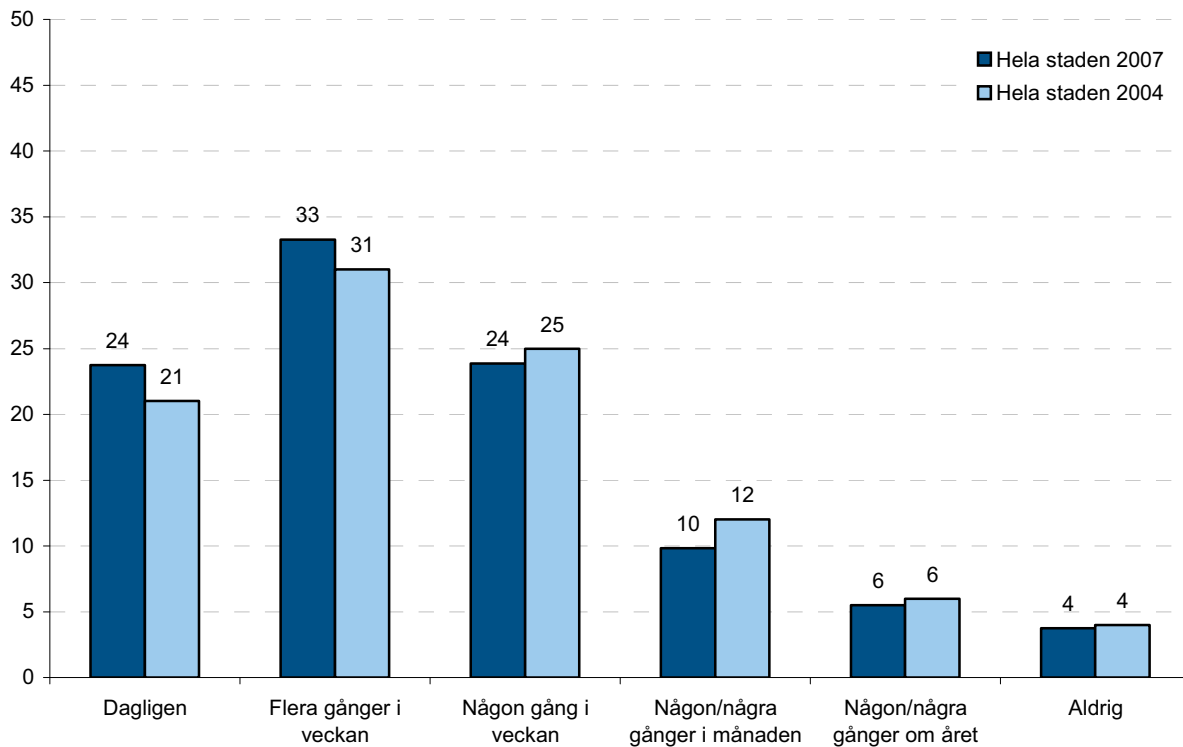

Fakta: Ovanstående diagram är en medelvärdesberäkning där den 5-gradiga skalan i enkäten transformerats på samma sätt som vid undersökningen 2004 för bästa jämförelse mellan åren. -2 motsvarar det lägsta betyget på skalan och +2 det högsta betyget. För en fullständigare förklaring se sidan 4 bilaga 2 – Bearbetning av svaren.

¹ Stadens Parker och Natur (boverket 1994:12)

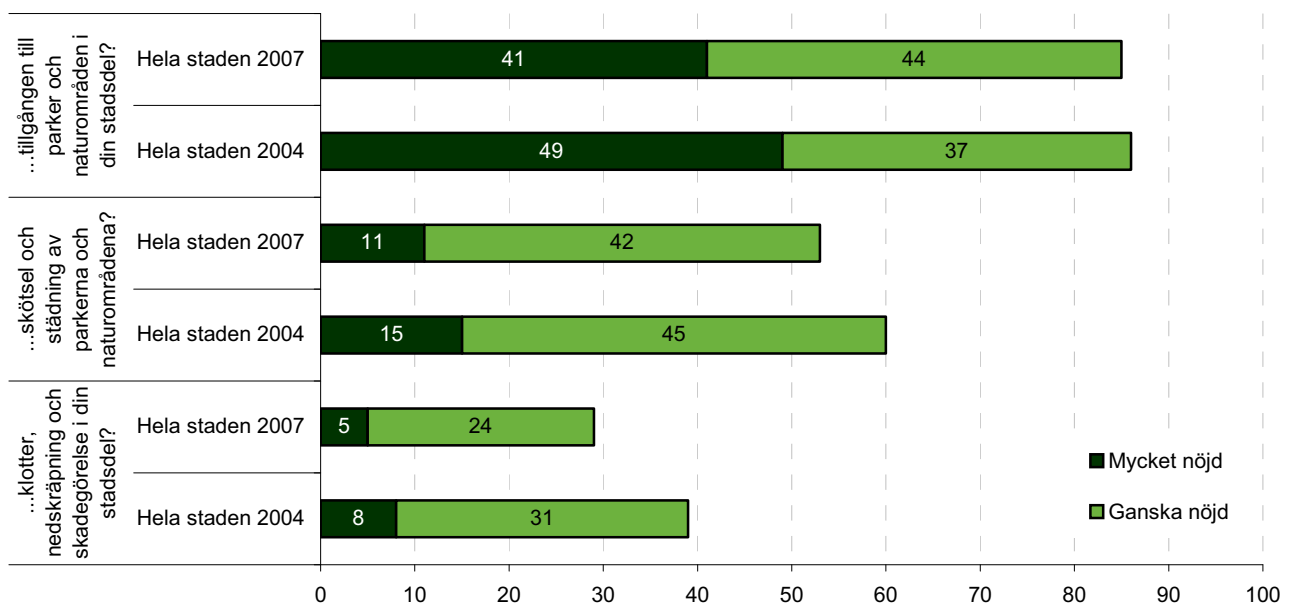
Figur 7

Hur ofta går du under sommarhalvåret ut i någon park/naturområden i närheten av där du bor?

Figur 8

Hur nöjd eller missnöjd är du med situationen när det gäller...

Fakta: Ovanstående diagram redovisar de två högsta betygen på en femgradig skala.

Stadens strandbad

En majoritet av stockholmarna nyttjar stadens strandbad, ju bättre tillgång till bad och upplevd god vattenkvalitet desto mer badande

I Stockholm finns idag 24 officiella strandbad där vattenkvaliteten kontrolleras. Av dessa ligger 15 i Mälaren, åtta i de mindre sjöarna och ett i Saltsjön. Badvattenkvaliteten vid de befintliga baden är överlag god. Några bad har tidvis förhöjda bakterietal på grund av föroreningar från exempelvis dagvatten- och bräddutlopp, felkopplade eller bristfälliga avlopp i närheten av baden. Vid dessa identifieras möjliga utsläppskällor och åtgärder vidtas för att förhindra utsläpp.

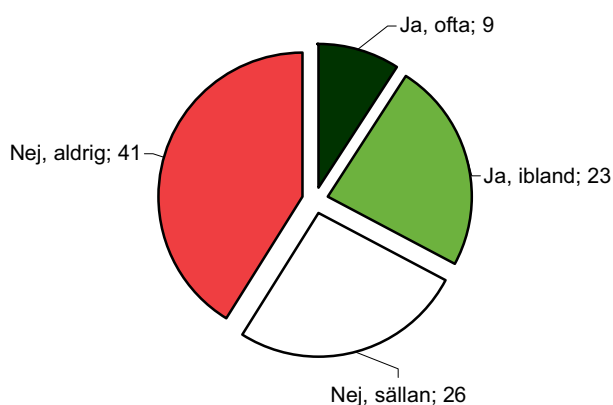
Tillgänglighet och avstånd är avgörande för hur ofta naturområden besöks. Bostadsnära bad nyttjas mest. Boende i stadsdelsområden i direkt anslutning till Mälaren upplever en god tillgång till strandbad medan boende i stadsdelsområden som Norrmalm, Spångstensta, Rinkeby-Kista och Enskede-Årsta-Vantör rankar tillgången lägre.

Resultatet visar också ett starkt samband mellan upplevd vattenkvalitet och badfrekvens. De som sällan eller aldrig badar rankar vattenkvaliteten betydligt lägre än de som badar ofta eller ibland.

Nära en tredjedel av stockholmarna saknar uppfattning om badvattenkvaliteten vid strandbaden vilket kan betyda att det finns ett behov av förbättrad information. Resultatet visar att det är vanligare att yngre (16-25 år) nyttjar stadens strandbad än de äldre.

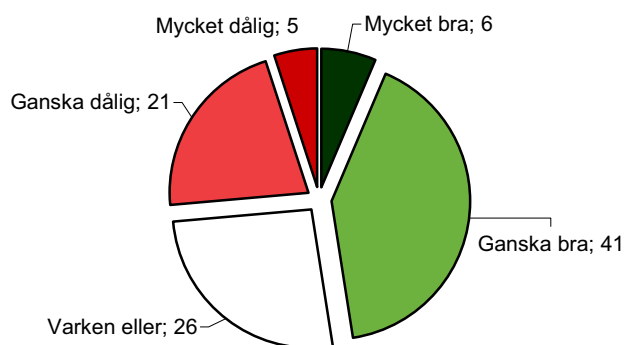
Figur 9

Badar du under sommarhalvåret vid Stockholm stads strandbad?

Figur 10

Hur upplever du vattenkvaliteten vid Stockholm stads strandbad?

Fakta: Ovanstående diagram redovisar andelen som uppger att de ofta, ibland, sällan eller aldrig badar. Vid redovisning av svarsandelarna på vattenkvalitetsfrågan har "vet ej" svaren exkluderats.

Staden som uppväxtmiljö

Stockholmarna är nöjda med staden som uppväxtmiljö för barn – men attitydskillnad finns mellan boende i olika stadsdelsområden

Drygt hälften (52 procent) av stockholmarna är nöjda med situationen vad gäller uppväxtmiljön för barn i staden. Variationen är dock ganska stor mellan boende i olika stadsdelsområden.

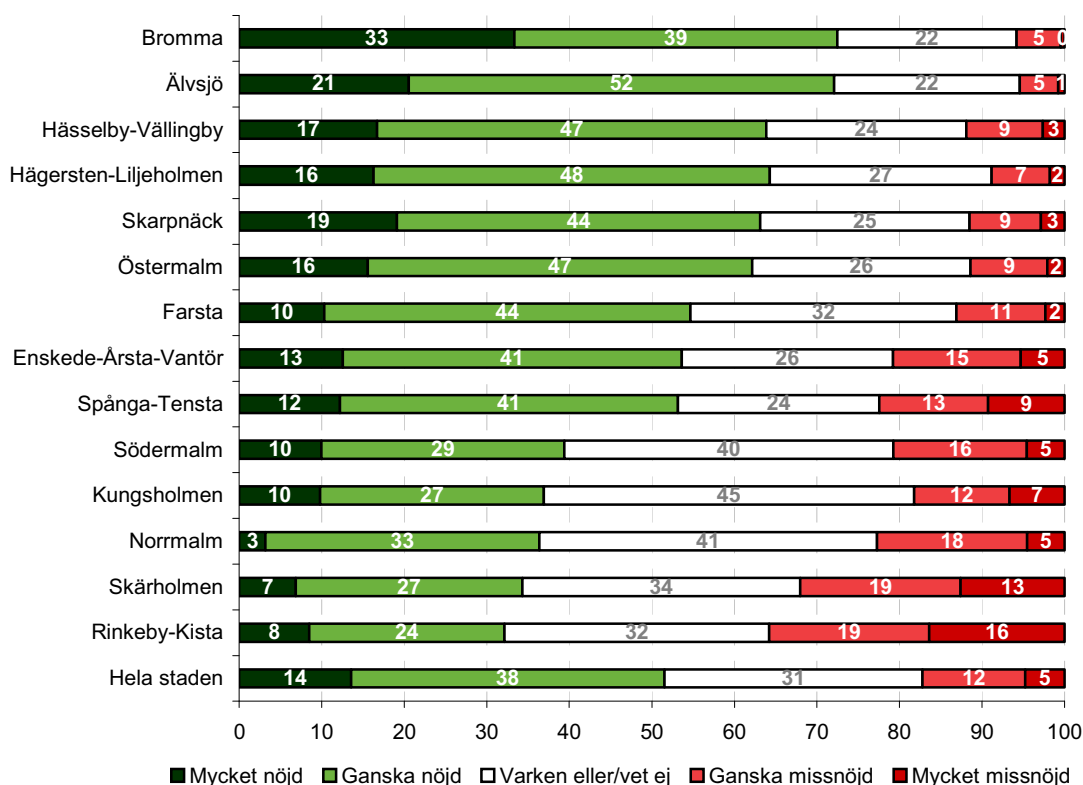
Bromma är det stadsdelsområde där de boende betygsätter uppväxtmiljön för barn högst. Det finns ett visst samband mellan hur högt man rankar tillgång och skötsel av parker, upplevelsen av klotter och skadegörelse och hur högt man totalt sätt rankar uppväxtmiljön för barn. Dock förklarar det långt ifrån hela variationen i attityden till uppväxtmiljön områdena emellan.

I både Rinkeby-Kista och Skärholmen betygsätts den yttre miljön relativt högt, likväl uppger 35 procent av de boende i Rinkeby-Kista och 32 procent av de boende i Skärholmen att de är missnöjda med uppväxtmiljön för barn. Förutom ovanstående två områden är det främst innerstadsområdena (utom Östermalm) som betygsätter uppväxtmiljön något lägre.

Uppväxtmiljö är ett komplext begrepp och omfattar många olika variabler. För att förklara bakomliggande orsaker till attitydskillnader mellan boende i olika stadsdelsområden krävs en mer omfattande utredning än denna enkätundersökning.

Figur 11

Hur nöjd/missnöjd är du med situationen när det gäller uppväxtmiljön för barn i din stadsdel?

8 Buller, resvanor och trafik

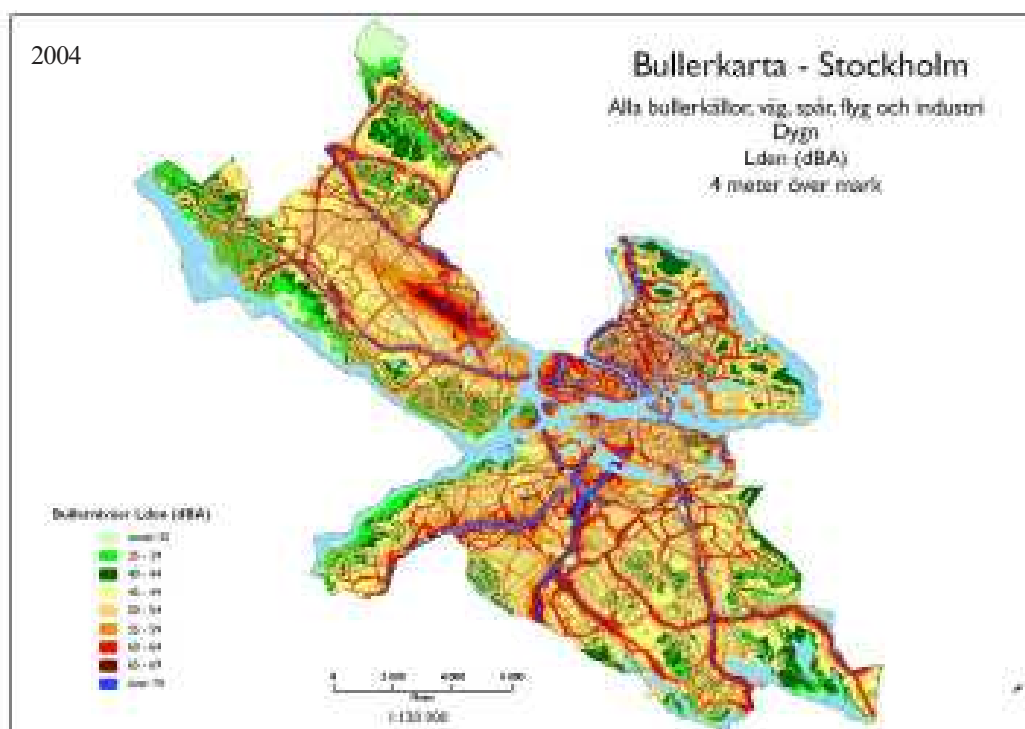
60 procent av Stockholmsborna anser att koldioxidutsläpp med klimatförändringar som följd är ett av framtidens stora problem. Av stadens utsläpp av koldioxid kommer cirka 35 procent från fossila bränslen genom vägtrafik.

Trafiken i Stockholm räknas till ett av stadens största miljöproblem. Fordonstrafiken bidrar till ohälsosamt höga bullernivåer i flera områden i staden. Utöver koldioxidutsläppen bidrar fordonstrafiken även till den tidvis dåliga luftkvaliteten i vissa delar av staden. EU:s miljökvalitetsnormer för partiklar (PM10) överskrids särskilt på vårvintern. Miljökvalitetsnormerna för kvävedioxid överskrids under stora delar av året längs flertalet innerstadsgator samt infarts- och kringfartsleder och enligt Miljöbokslutet för år 2002-2006 har biltrafiken ökat något under perioden.

I detta kapitel redovisas hur stockholmarnas resvanor ser ut och hur nöjda de är med kollektivtrafik, cykelbanor och trafiksäkerheten i staden. Vidare redovisas hur stockholmarna ser på de trängselskatter som införts och hur/om de anser att miljön har blivit bättre, sämre eller är oförändrad med anledning av dessa. I kapitlet redovisas också om och i vilken utsträckning stockholmarna störs av bullernivåerna i olika delar av staden.

Att minska buller för en bättre boendemiljö har länge varit ett av stadens mål. Enligt en omfattande kartläggning som genomförts syns tydligt hur bullernivåerna kan kopplas till vägtrafik, ofta vid de stora trafiklederna i staden, inflygningen till Bromma flygplats och spårtrafik i områden med frekvent järnvägstrafik. Kartan nedan illustrerar faktiska bullernivåer från samtliga bullerkällor under ett dygn i Stockholm stad, år 2004.

Ekvivalent ljudnivå i dB(A)	
70 <	
65 <	 <=70
60 <	 <=65
55 <	 <=60
50 <	 <=55
45 <	 <=50
40 <	 <=45
	 <=40

Upplevt buller i staden

Andelen bullerstörda 2007 har ökat något

Vägtrafiken är den dominerande bullerkällan i Stockholm och ett stort antal människor exponeras dagligen för höga trafikbullernivåer som riskerar innebära negativa effekter på hälsa och välbefinnande. Den senaste tioårsperioden har omfattande åtgärder genomförts för att begränsa bullret för de mest utsatta, exempelvis genom skyddsåtgärder som bullerskärmar och fönsteråtgärder. Vid bostadsbyggande tas hänsyn till bullerfrågan för att minimera dess störande inverkan på boendekvaliteten. Sedan länge finns ett förbud mot tung trafik nattetid och stadens kommande åtgärdsprogrammet inriktar sig främst mot att minska buller vid källan.

Trots stora satsningar på bulleråtgärder är fortfarande många störda av trafikbuller i Stockholm. Bullerstörningen varierar mellan olika områden och det syns en tydlig likhet mellan enkätsvaren och den verkliga bullerbelastningen i respektive stadsdel. I årets undersökning uppger 16 procent att de är mycket bullerstörda inne i bostaden och 30 procent uppger att de minst en gång per vecka störs av vägtrafikbuller, vilket är en liten ökning jämfört med undersökningen 2004.

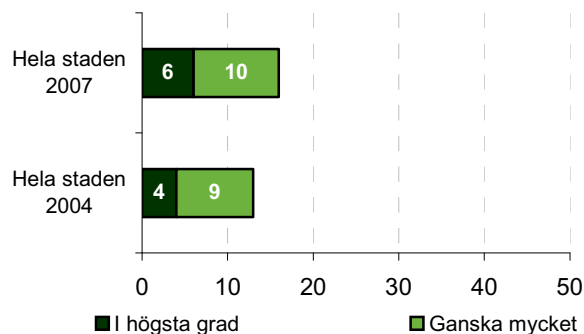
Trafikbullerstörningen är relativt jämnt fördelad mellan stadsdelarna. Tre stadsdelar utmärker sig särskild vad gäller låg störningsgrad: Skärholmen, Farsta och Älvsjö. Dessa stadsdelar är inte heller lika hårt trafikerade som de övriga. I Skarpnäck har andelen som störs minskat med åtta procentenheter. Norrmalm, Kungsholmen och Hässelby-Vällingby är exempel på områden där de boende framhåller bullernivåer som ett större problem 2007 än 2004. Andelen som störs nu har ökat med 11 respektive sex procentenheter i de tre områdena.

Av dem som störs av trafikbuller har en tredjedel övervägt att flytta

En fråga att särskilt uppmärksamma är att flera kan tänka sig att flytta på grund av bullret. Av de 16 procent som uppger att de i hög utsträckning störs av trafikbuller är det 36 procent som någon gång övervägt att flytta. Störst andel som övervägt att flytta på grund av bullerstörning har de boende i Hägersten-Liljeholmen, Norrmalm och Bromma. För skillnader mellan stadsdelsområden se bilaga 1.

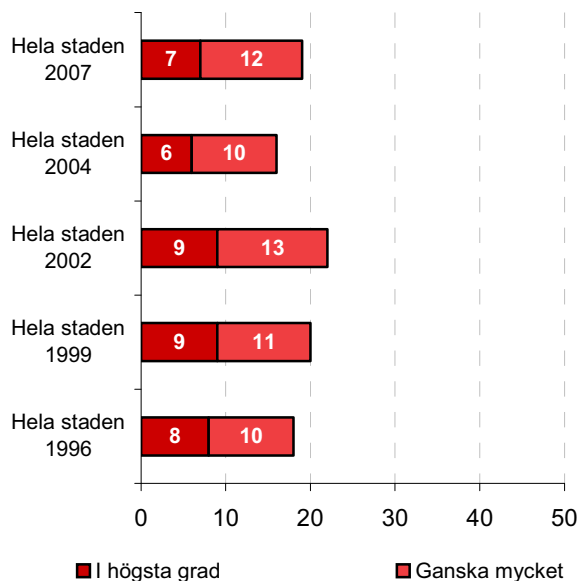
Figur 12

Störs du av trafikbuller (bilar, buss, tåg flyg mm) inne i din bostad

Figur 13

Upplever du på det hela taget att trafiken är ett problem i din stadsdel?

Fakta: Ovanstående diagram redovisar de två högsta betygen på en femgradig skala. I det undre diagrammet redovisas de andelar som uppgett att de upplever trafiken som ett problem i högsta grad eller ganska mycket. Redovisningen sker i jämförelse mellan åren 1996-2007.

Stockholmarnas resvanor

Stockholmarnas sysselsättning styr i viss utsträckning hur ofta de färdas mellan bostaden och skolan/arbetet. Andelen förvärvsarbetande i undersökningen är nära 70 procent vilket är en ökning av förvärvsarbetande med 8 procentenheter jämfört med undersökningen 2004. Resultatet visar att närmare 9 av 10 stockholmare dagligen färdas mellan bostaden och arbetet/skolan.

60% reser kollektivt 27% reser med bil

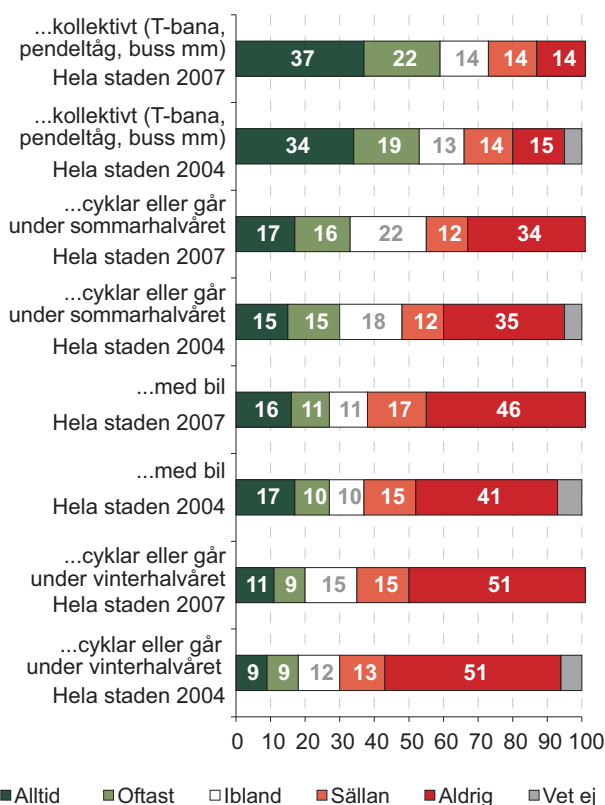
En ökning med 6 procentenheter av andelen som alltid eller oftast reser kollektivt syns mellan åren 2004 och 2007. Andelen som åker bil är snarlik undersökningsresultatet 2004. I högtrafik åker så många som 77 procent av stockholmarna kollektivt.²

Drygt 80 procent av stockholmarna anser att det är viktigt att resa miljövänligt

83 procent uppger att det är viktigt som enskild person att resa miljövänligt och en majoritet (60 procent) väljer

Figur 14

Hur ofta färdas du mellan bostaden och arbetet/skolan under merparten av resan med....?

också kollektiva färdmedel för sina dagliga resor. I övrigt visar resultatet mycket små förändringar i resbeteende mellan åren.

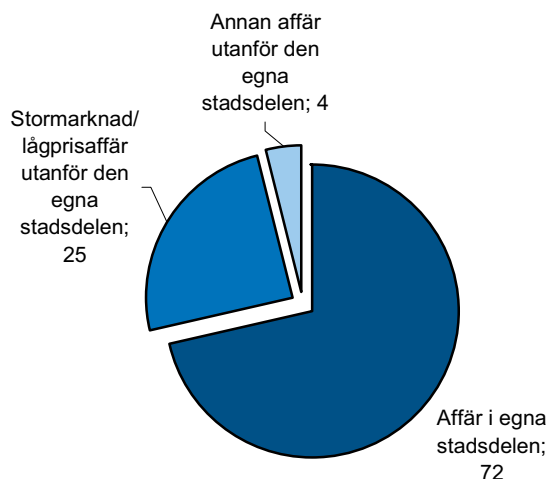
Skillnader i transportsätt syns mellan boende i olika stadsdelsområden. Det är vanligare bland boende i ytterstaden att åka bil (36 procent) och vanligare att boende i innerstaden cyklar eller går (45 procent). För ytterligare skillnader mellan stadsdelsområdena se bilaga 2 tabell 16-17, sid 16-18. Drygt tre av tio stockholmare uppger att de i huvudsak cyklar till arbetet/skolan under sommarhalvåret. Bland dem är 74 procent nöjda med tillgången på cykelbanor i staden.

Drygt 7 av 10 handlar sina livsmedel i den egna stadsdelen

Resultatet visar att en majoritet (71 procent) gör huvuddelen av sina inköp i en affär i den egna stadsdelen. En fjärdedel uppger att de till största del handlar på en stormarknad utanför sitt stadsdelsområde. Andelarna är snarlika 2004 års resultat.

Figur 15

Var handlar du/ni större delen av hushållets livsmedel och dagligvaror?

Det finns vissa skillnader i inköpsvanor mellan boende i innerstaden och i när- ytterområden. Boende i innerstaden handlar i högre utsträckning i det egna stadsdelsområdet medan man i när- och ytterområden är mer benägna att åka till en stormarknad. En förklaring är familjesituation. Resultatet visar att familjesammansättningen två vuxna med barn i högre utsträck-

² AB Storstockholms Lokaltrafik, Fakta om SL och länet år 2006, PLAN-rapport 2007:5

ning handlar på en stormarknad utanför den egna stadsdelen än vad till exempel singelhushållen gör.

En ytterligare faktor som påverkar inköpsvanorna är tillgång till bil. De stockholmare som har tillgång till bil har lättare att transportera sig och handlar också utanför det egna stadsdelsområdet i högre utsträckning än de som inte har bil.

Hög nöjdhet med kollektivtrafik, gång och cykelbanor

Enligt Miljöbokslutet 2002-2006 visar mätningar att antalet resenärer med SL stadigt ökar, något som också bekräftas av resultatet från denna undersökning. Vidare visar resultatet att en majoritet (79 procent) av stockholmarna också är nöjda med kollektivtrafiken i den egna stadsdelen. Mest nöjda är boende i innerstaden medan de i ytterstaden uttrycker det starkaste missnöjet.

Under 2007 tillkom cirka sju km cykelbanor i Stockholms stad. Bland annat fick Birger Jarlsgatan 2,3 km och Farsta 1,2 km. Sedan 2004 har cykelbanorna ökat från 73,5 mil till 76 mil. Generellt betygsätter stockholmarna tillgång och skötsel av gång och cykelbanor lika

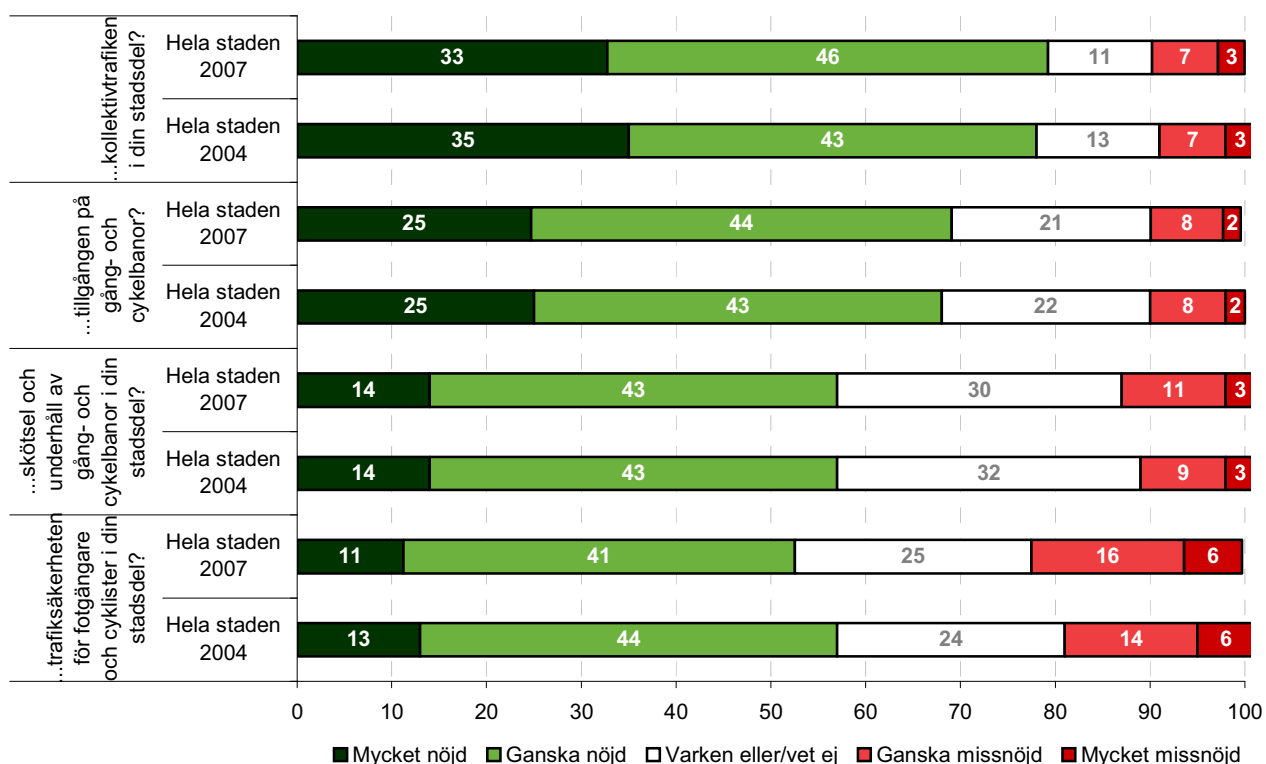
högt som vid mätningen 2004. Den faktiska ökningen av cykelbanor syns inte i stockholmarnas upplevda tillgång till det samma, man är lika nöjd nu som 2004. En förklaring kan vara att det är stor geografisk spridning på de nytillkomna cykelbanorna och att det då inte märks i stockholmarnas övergripande attityder.

Missnöje med trafiksäkerheten för fotgängare och cyklister

Mest missnöjda är stockholmarna med trafiksäkerheten för cyklister och fotgängare i staden. Boende i innerstaden, där cyklister och bilister/fotgängare samsas om relativt trånga gatuutrymmen och där den högsta andelen cyklister också finns, är upplevelsen av trygghet som lägst. I undersökningen Att cykla i Stockholm – så tycker Stockholmarna, framkommer också att av dem som väljer att inte cykla är en viktig anledning just att säkerheten för cyklister anses vara låg.

En ökad satsning på trafiksäkerhet för cyklister kan alltså vara ett sätt att få fler stockholmare att cykla. Förutom säkerhet finns förstås andra anledningar till varför man cyklar eller inte, till exempel avstånd till arbetsplats/skola och väderförhållanden. För skillnader mellan stadsdelsområdena se bilaga 1.

Figur 16
Hur nöjd/missnöjd är du med...

Miljöanpassad bilism

Fler stockholmare kör medvetet sparsamt - en ökning med 7 procentenheter jämfört med 2004

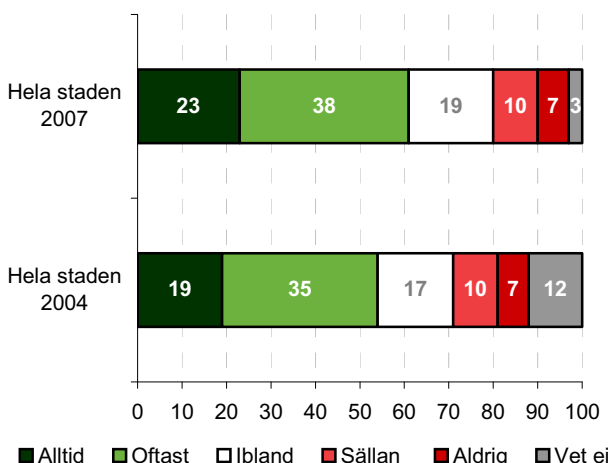
Att köra bilen på ett sparsamt sätt, så kallad eco-driving, innebär bland annat att man som bilförare undviker hårda inbromsningar och stopp, håller avstånd och rullar fram mot korsningar och trafikljus utan att frikoppla. Vidare innebär körstilen att man växlar upp tidigt, håller hastighetsbegränsningarna och har ett bra lufttryck i däcken. Ovanstående sätt att köra ger minskad bränsleförbrukning vilket i sin tur innebär minskade koldioxidutsläpp.³

Drygt hälften av stockholmarna har tillgång till bil, och av dessa uppger 60 procent att de medvetet kör så miljövänligt som möjligt. Intresset för bilpool har inte ökat utan ligger på 1 procent liksom tidigare undersökningar 2001 och 2004.

60 procent av bilägarna i Stockholm uppger att de i någon mening tar hänsyn till miljön och medvetet kör bilen på ett så sparsamt sätt som möjligt. Grad av miljöintresse påverkar hur mycket hänsyn bilförarna tar till miljön när de kör bil. Ju mer intresserad svaranden

Figur 17

Brukar du medvetet köra bilen på ett så miljövänligt sätt som möjligt?

3 Uppgifterna om eco-driving är bland annat hämtade från Motormännens hemsida http://www.motormannen.se/mm1/site/01_Bilen/miljo/ecodriving.html

4 Enligt Naturvårdsverkets rapport 5613, augusti 2006

är av miljöfrågor, desto vanligare att man kör sparsamt. De krav som finns uppsatta i EU:s miljökvalitetsnormer har varit svåra att nå. En stor anledning till de tidvis höga partikelnivåerna är användandet av dubbdäck. Dubbdäcken river loss ohälsosamma partiklar som påverkar luftkvaliteten i staden negativt.

Undersökningar visar att stockholmarna känner till dubbdäckens negativa miljö- och hälsopåverkan men många använder ändå dubbade däck

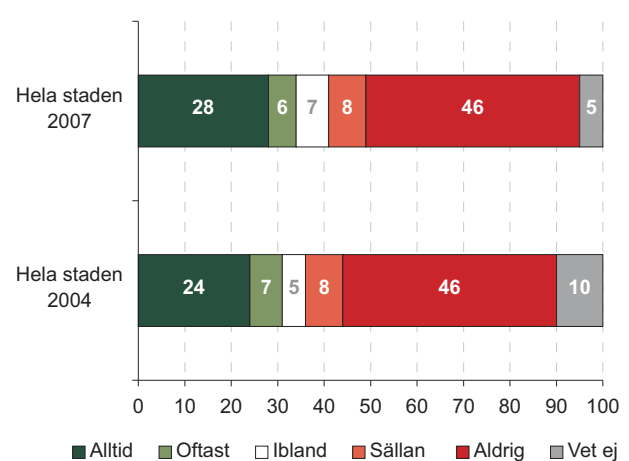
Enligt en studie från Naturvårdsverket framkommer att flera stockholmare känner till hur dubbade vinterdäck bidrar till att människor och miljö påverkas negativt.⁴ Trots detta visar denna miljöundersökning att enbart 3 av 10 stockholmare kör med odubbade vinterdäck.

Svaren i denna undersökning visar inget tydligt samband mellan användandet av dubbdäck och grad av miljöintresse. Detta kan betyda att val av vinterdäck till stor del avgörs av andra faktorer än miljöhänsyn och att det behövs bättre information om alternativ till dubbade vinterdäck

Figur 18

Brukar du köra med odubbade vinterdäck i Stockholm?

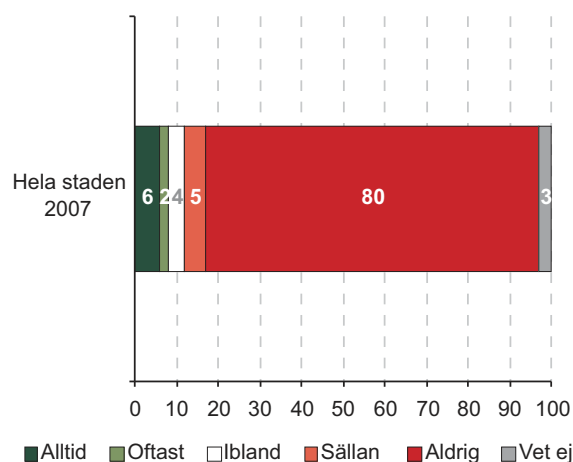
Miljöbilar är viktiga för miljön men utbudet är begränsat och bilarna är dyra i inköp och drift – enligt stockholmarna

I Stockholms stad pågår, sedan mitten av 90-talet, projektet Miljöbilar i Stockholm. Ett av stadens mål för att uppnå miljöeffektiva transporter är att 35 procent av nybilsförsäljningen i regionen ska vara miljöbilar år 2011.

Enligt Bilindustriförening BIL Sweden har nybilsförsäljningen av miljöbilar ökat de senaste åren. Under 2007 registrerades 55 000 nya miljöbilar i Sverige. Totalt utgjorde miljöbilar 19 procent av nybilsförsäljningen i Stockholm 2007.⁵

Sett till resultatet i undersökningen uppger 20 procent av stockholmarna att de någon gång kör miljöbil och av dessa är det 6 procent som alltid kör miljöbil. Likaså finns i denna fråga en tydlig koppling mellan grad av miljöintresse och miljöbilskörning.

Figur 19
Brukar du köra miljöbil?

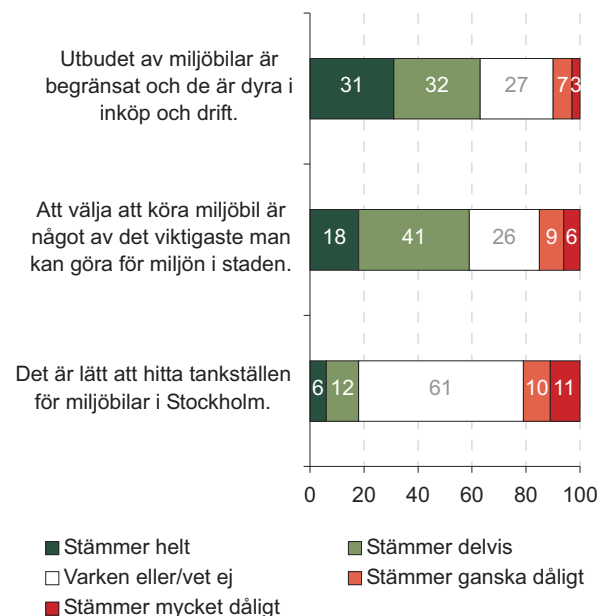
Undersökningsresultatet visar att det finns en del föreställningar om miljöbilar som måste förändras innan de blir det självklara valet för de bilburna stockholmarna. Dryg sex av tio instämmer i påståendet "utbudet

av miljöbilar är begränsat och de är dyra i inköp och drift". Även bland de som idag nyttjar en miljöbil anser flertalet att utbudet är begränsat. Andelen är dock något lägre i den gruppen än bland de som inte kör miljöbil.

59 procent av stockholmarna anser att köra miljöbil är något av det viktigaste man kan göra för miljön i staden.

Även om det enbart är 6 procent av stockholmarna som alltid kör miljöbil anser en klar majoritet att miljöbilar spelar en viktig roll för miljön. 59 procent instämmer i påståendet "att välja att köra miljöbil är något av det viktigaste man kan göra för miljön i staden". Viktigast anser de som redan kör miljöbil att det är, i den gruppen instämmer 80 procent helt eller delvis i påståendet. Vad gäller tankställena för miljöbilar i staden har de som inte kör miljöbil svårt att ta ställning till frågan. Bland dem som uppger att de alltid kör miljöbil däremot, instämmer 60 procent att det är ganska eller mycket lätt att hitta tankställena för miljöbilar i staden.

Figur 20
Hur väl instämmer du i följande påståenden?

⁵ <http://www.bilsweden.se/>

Trängselskatter

Hälften av stockholmarna anser att trängselskatterna bidrar till att fler åker kollektivt, det blir mindre köer och buller samt bättre luft i staden

Under januari t.o.m. juli 2006 genomfördes ett försök med trängselskatter i Stockholms stad. Trafikflödet till och från innerstaden under de skattebelagda tiderna minskade med i genomsnitt cirka 22 procent. Försöket resulterade också i en minskning av utsläpp av skadliga avgaser och bullernivåer samt i ökad trafiksäkerhet och kortare restider. I samband med valet i september 2006 röstade medborgarna om trängselskatter skulle införas permanent. Från den 1 augusti 2007 blev trängselskatterna permanenta vilket innebär att svenskregistrerade bilar som kör in och ut från Stockholms innerstad är skyldiga att betala en skatt enligt en differentierad tidtaxa.

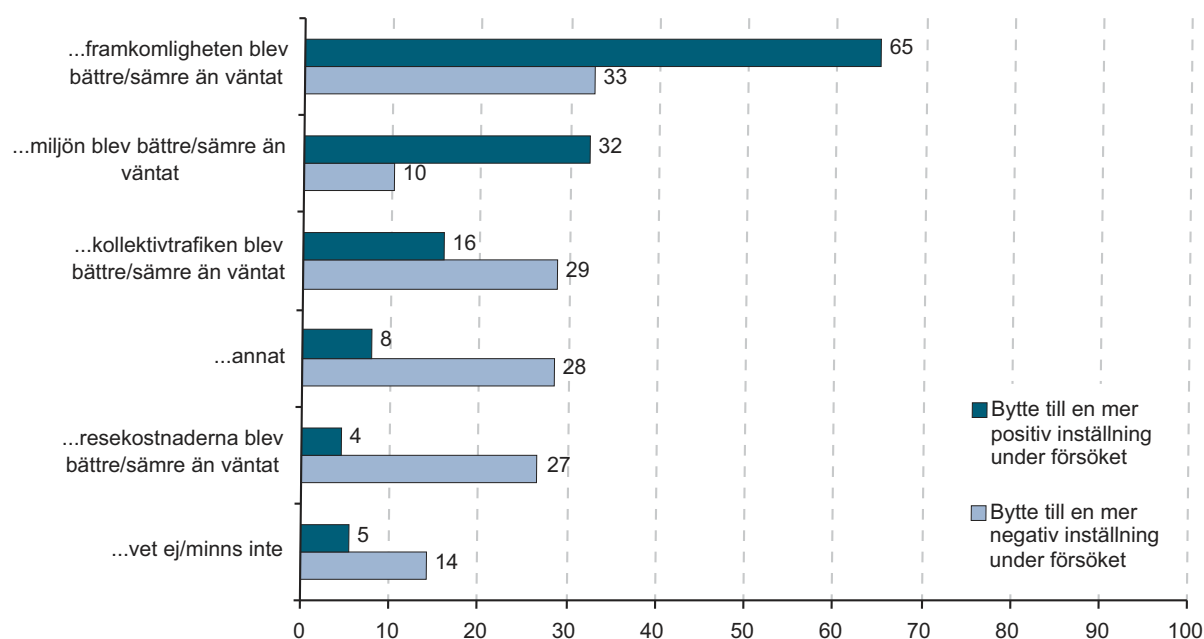
Boende i innerstaden bytte i högre utsträckning till en mer positiv inställning till trängselskatterna, under försöket, än övriga

Resultatet av denna undersökning visar att under försöket med trängselskatter bytte närmare 30 procent uppfattning om systemet under försökets gång. Av dessa bytte flertalet (80 procent) till en mer positiv inställning. En huvudsaklig anledning till att stockholmarna bytte till en mer positiv uppfattning under försöksperioden var att de upplevde att framkomligheten blev bättre än väntat. De som bytte till en mer negativ uppfattning hade ingen huvudsaklig anledning utan ansåg att förväntningarna generellt inte infriades vare sig vad det gällde framkomlighet, kollektivtrafik eller resekostnader. Bland de ”annat” svar som framkom i gruppen som bytte till en mer negativ inställning under försöket nämns bland annat att resekostnaderna blev högre än väntat, en ökad trafik på Essingeleden och krångligt betalsystem.

Boende i innerstaden hade en större benägenhet att byta till en mer positiv inställning än boende närförort och

Figur 21

Av vilka skäl ändrade du uppfattning under försökets gång?

Fakta: Diagrammet redovisar den andel som uppgett att de ändrat uppfattning om trängselskatterna under försökets gång.

ytterstad. En förklaring till innerstadsbornas attitydförändring kan vara att det var de som tydligast märkte en minskad trafik under försöket. Likaså var männen mer benägna än kvinnorna att byta till en positiv inställning. För skillnader mellan stadsdelsområdena se bilaga 1.

50 procent av stockholmarna är idag positivt inställda till trängselskatter

Att flera stockholmare bytte till en mer positiv inställning under försökets gång är intressant men hur ser attityden till trängselskatterna ut idag? Resultatet visar att hälften (50 procent) är positivt inställda. En viktig anledning till den positiva inställningen är att trängselskatterna upplevs bidra till en bättre trafiksituation genom minskade köer till och från innerstaden vilket är ett tänkbart resultat av att fler väljer att resa kollektivt. För skillnader mellan stadsdelsområdena se bilaga 1.

Färre stockholmare anser att trängselskatterna bidrar till bättre kollektivtrafik efter införandet än de gjorde innan och under försökets genomförande.

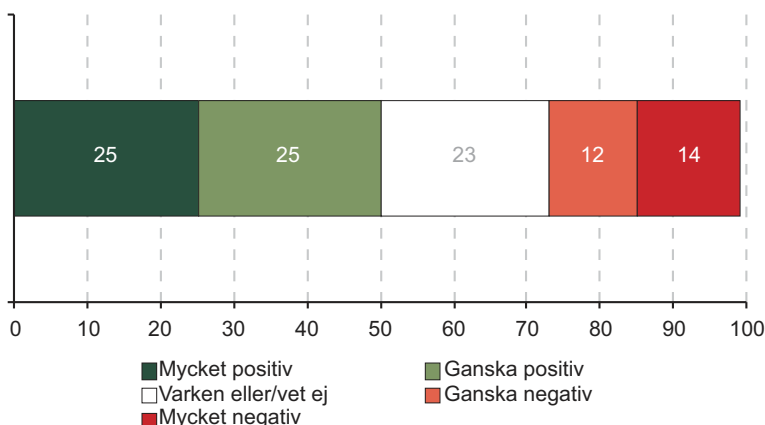
Innan försöket med trängselskatter uppgav 63 procent att de trodde trängselskatterna skulle bidra till en bättre kollektivtrafik. Under försöket var siffran 50 procent.

Resultatet i denna undersökning visar att man nu i lägre utsträckning än innan och under försöket upplever att trängselskatterna faktiskt bidrar till bättre kollektivtrafik till och från innerstaden (42 procent). En förklaring kan vara att det genomfördes fler insatser för att förbättra kollektivtrafiken under trängselskattförsöket än vad som görs idag. Frågan detta kan innebära för attityden till trängselskatterna på sikt. Det är dock viktigt att komma ihåg att på frågan hur nöjd man är med kollektivtrafiken i den egna stadsdelen uppger 80 procent att de nöjda.

Den andel som uppger att de är negativa till trängselskatterna tror i betydligt lägre utsträckning att avgifterna har någon positiv inverkan på vare sig miljön, köer eller bullernivåer. Sett till den grupp som är negativa till trängselskatter syns en överrepresentation av bilister (det vill säga de som regelbundet kör bil) medan kollektivresenärerna är mer positiva till skatterna. De som är positiva till trängselskatterna är också i högre utsträckning mycket eller ganska intresserade av miljöfrågor än de som är negativa till dem.

Figur 22

Vilken är din inställning nu sedan de återinförts i augusti 2007?

⁵ Kunskapen om och attityden till Stockholmsförsöket försöket med miljöavgifter/trängselskatt och utbyggd kollektivtrafik – Utrednings och Statistikkontoret 2006

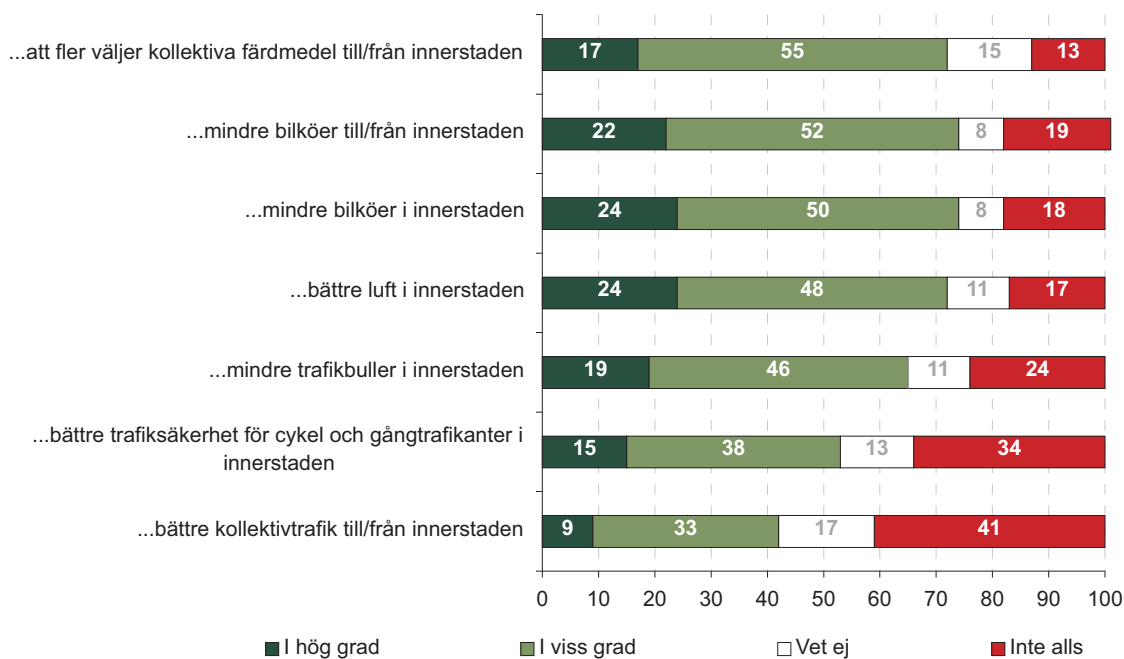
Nära en tredjedel av de boende utanför innerstaden anser att trängselskatterna bidrar till bättre luft i innerstaden medan de som bor där inte håller med i samma utsträckning

Resultatet visar att kvinnor i högre utsträckning än män framhåller trängselskatterna positiva inverkan på miljön. En fjärdedel av kvinnorna tror i hög uträkning att trängselskatterna bidrar till bättre luft och en femtedel upplever minskat buller. Männerna framhåller istället den förbättrade framkomligheten till, från och i stan. Detta kan delvis förklaras med att det framförallt är männen som kör bil och att de därmed märker av en förändrad trafiksituation mer.

Boende i innerstaden är något mer försiktiga i sin bedömning av trängselskatternas inverkan på trafiksituation och miljö än vad de boende i närförort och ytterstad är. Andelen som till exempel anser att trängselskatterna i hög grad bidrar till bättre luft i innerstaden är 21 procent vilket kan jämföras med 28 procent i närförort och 24 procent i ytterstaden boende som uppger detsamma. Svarmönstret är snarlikt i samtliga påståenden som rör effekterna av trängselskatterna. För skillnader mellan stadsdelsområdena se bilaga 1.

Figur 23

I vilken grad tror du att trängselskatterna bidrar till...

9 Energianvändning

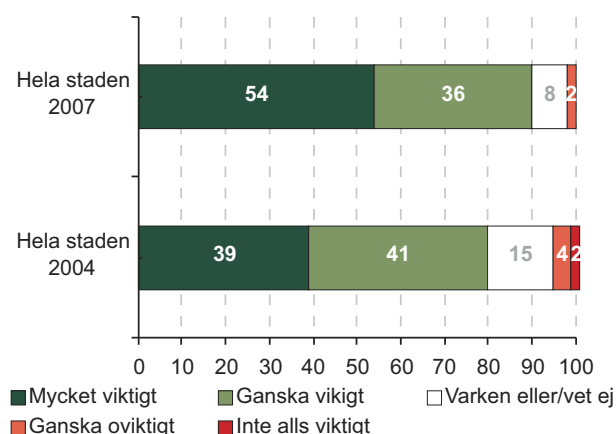
Ett av stadens miljömål är att utsläppen av växthusgaser från energianvändning ska minska. Staden har som mål att bland annat minska energianvändningen med tio procent per invånare till år 2011 och att öka andelen miljömärkt el. Miljöbokslutet för 2002-2006 visar att endast ett av stadens fyra energimål för perioden har uppnåtts. Energianvändningen hos både företag och hushåll tenderar att öka istället för att minska. En positiv utveckling är dock att användningen av olja för uppvärmning närmast halverats under perioden och att allt fler småhusägare byter från oljeuppvärmning till värmepumpar.

90 procent av stockholmarna tycker det är viktigt att som enskild person spara energi

Resultatet av denna enkätundersökning visar att även om energianvändningen ökar, anser en klar majoritet av stockholmarna (90 procent) att energifrågan är viktig och att det är viktigt att man som enskild person sparar energi. Andelen som anser att detta är viktigt har ökat med tio procentenheter jämfört med undersökningen 2004.

Figur 24

Hur viktigt tycker du det är att man som enskild person sparar energi?

Förutom att spara el genom att dra ner på sin elkonsumention kan man som konsument välja miljömärkt el och därigenom stödja elproduktion från förnybara energikällor som vind, vatten och biobränsle.

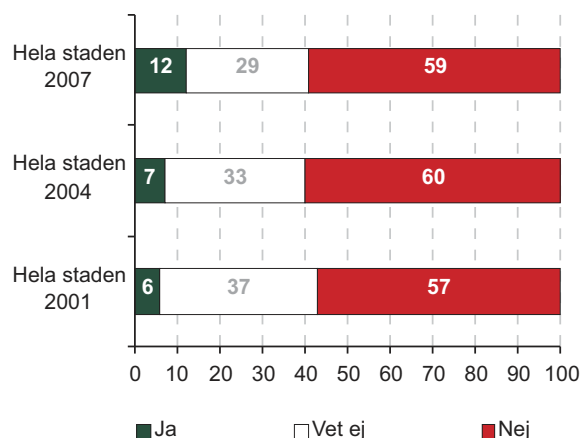
Andelen stockholmare som har miljömärkt el har nära fördubblats sedan 2004

Enligt 2004 års undersökning uppgav sju procent att de beställt miljömärkt el, i årets undersökning har andelen fördubblats jämfört med 2001. 12 procent uppger i årets undersökning att de beställt miljömärkt el från sitt energibolag. Det är framförallt andelen som vid 2004 års undersökning var osäkra (svaret *vet ej*) som i årets undersökning minskat till förmån för andelen som beställt miljömärkt el.

Viktigt att poängtera är dock att det fortfarande är sex av tio som beställer el som ej är miljömärkt. En anledning kan vara att priset för förnybar energi är något dyrare än "vanlig" el. En annan anledning kan vara att det är svårt som konsument att reda ut begreppen vad som egentligen avses med miljömärkt el, vilka leverantörer som finns och hur bytet går till.

Figur 25

Har du/ditt hushåll beställt miljömärkt el av ert energibolag?

Hälften av stockholmarna har bytt till lågenergilampor, en ökning med 16 procentenheter jämfört med 2004

Resultatet beträffande vad man som enskild person gör för att spara energi visar mycket små förändringar mellan mätningarna 2004 och 2007. Sju av tio uppger att de är noga med att släcka lyset, och sex av tio uppger att de stänger av teven istället för att ha den på standby. Det är bara åtta procent av stockholmarna som uppger att de inte gör någonting särskilt för att spara energi.

Intressant att notera är att drygt hälften i årets undersökning uppger att de bytt till lågenergilampor vilket är en ökning från 2004 med 16 procentenheter. Utöver en ökad medvetenhet om vikten att spara energi kan en förklaring till resultatet kan vara att priset för lågenergilampor har sjunkit vilket innebär att fler anser sig ha råd att köpa dem. Stigande elpriser med större intresse för minskad elförbrukning kan vara ytterligare en anledning till att man ser över sina förbrukningskällor.

En majoritet av stockholmarna gör aktiva insatser för att spara energi – 8 procent gör inget för att spara energi

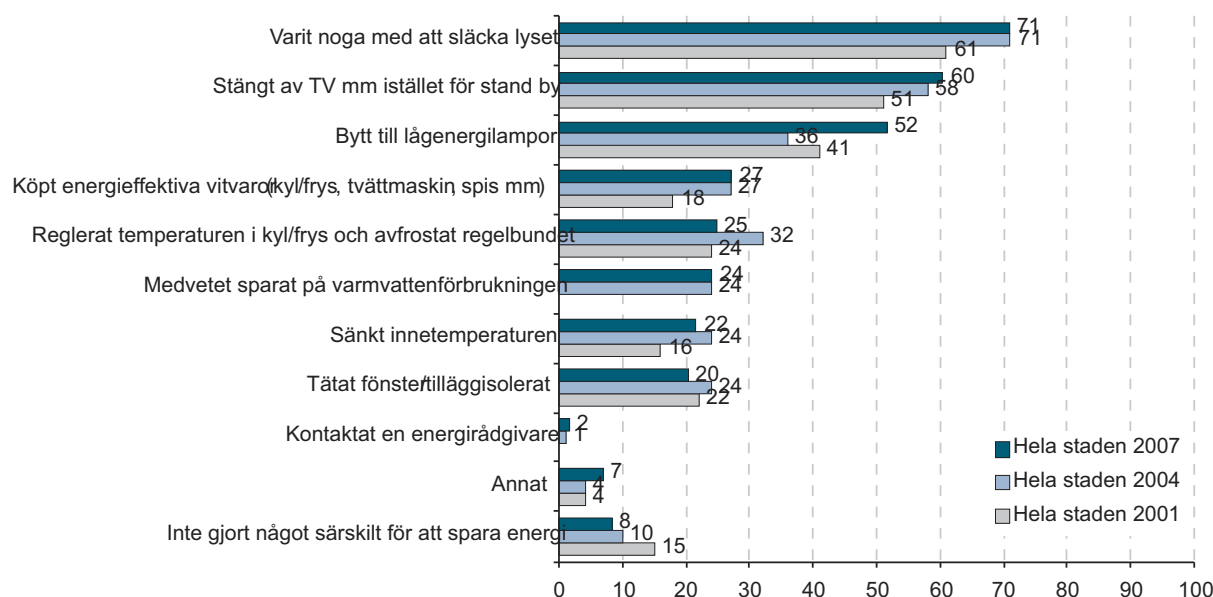
Resultatet visar att en majoritet av stockholmarna (63 procent) gör upp till tre aktiviteter vardera för att spara

energi och de tre vanligaste är då släcka lampor, stänga av teven samt byta till lågenergilampor. Resultatet visar att andelen som uppger att de inte gör någonting för att spara energi stadigt minskat mellan undersökningsåren. 2001 var siffran 15 procent och 2004 10 procent och 2007 8 procent.

De stockholmare som bor i småhus har av naturliga skäl lättare att påverka energiförbrukningen genom exempelvis val av vitvaror, möjlighet att tätta fönster och reglera inomhustemperaturen än vad boende i flerfamiljshus har. För en småhusägare blir också kostnader för till exempel vattenuppvärmning tydligare än för boende i flerfamiljshus där varmvatten många gånger är inkluderad i hyresavgiften. Att tydligare se kopplingen mellan förbrukning och pris kan vara ett motiv till minskad elförbrukning. Resultatet bekräftar också detta. De personer som bor i småhus har i större utsträckning än boende i flerfamiljshus medvetet sparat på varmvattenförbrukningen (35 procent jämfört med 22 procent) köpt energieffektiva vitvaror (51 procent jämfört med 23 procent) sänkt innetemperaturen (43 procent jämfört med 17 procent) och tätat fönster (41 procent jämfört med 16 procent).

Figur 26

Vad har du/ni gjort för att spara energi i bostaden?
Flera svarsalternativ möjliga

Fakta: Respondenterna fick välja valfritt antal bland 11 givna svarsalternativ.

10 Ekologiska, miljö- och rättvisemärkta varor

Stockholmarna anser att gifter i miljön är det näst största miljöproblemet idag. Kemikalier spelar en viktig roll i dagens samhälle samtidigt som det finns en stor brist på kunskap om de ämnen som används. I Stockholm är sådana utsläpp i hög grad kopplade till konsumtionen av varor. Kemiska produkter används i många sammanhang, till exempel i läkemedel, bekämpningsmedel, tvätt- och rengöringsmedel och målarfärger. Kemiska ämnen ingår också i varor, såsom kläder, möbler, datorer och byggmaterial och i livsmedel.

Det är inte alltid lätt att som konsument veta hur man ska undvika gifter och kemiska produkter, men ett sätt är att handla ekologisk mat och miljömärkta varor. Enligt branschen har kännedomen om miljömärkning ökat bland konsumenter och bland producenterna är intresset att miljömärka produkter större än någonsin. Enligt miljömärkningen Svanen har försäljningen av svanenmärkta produkter ökat de senaste åren och

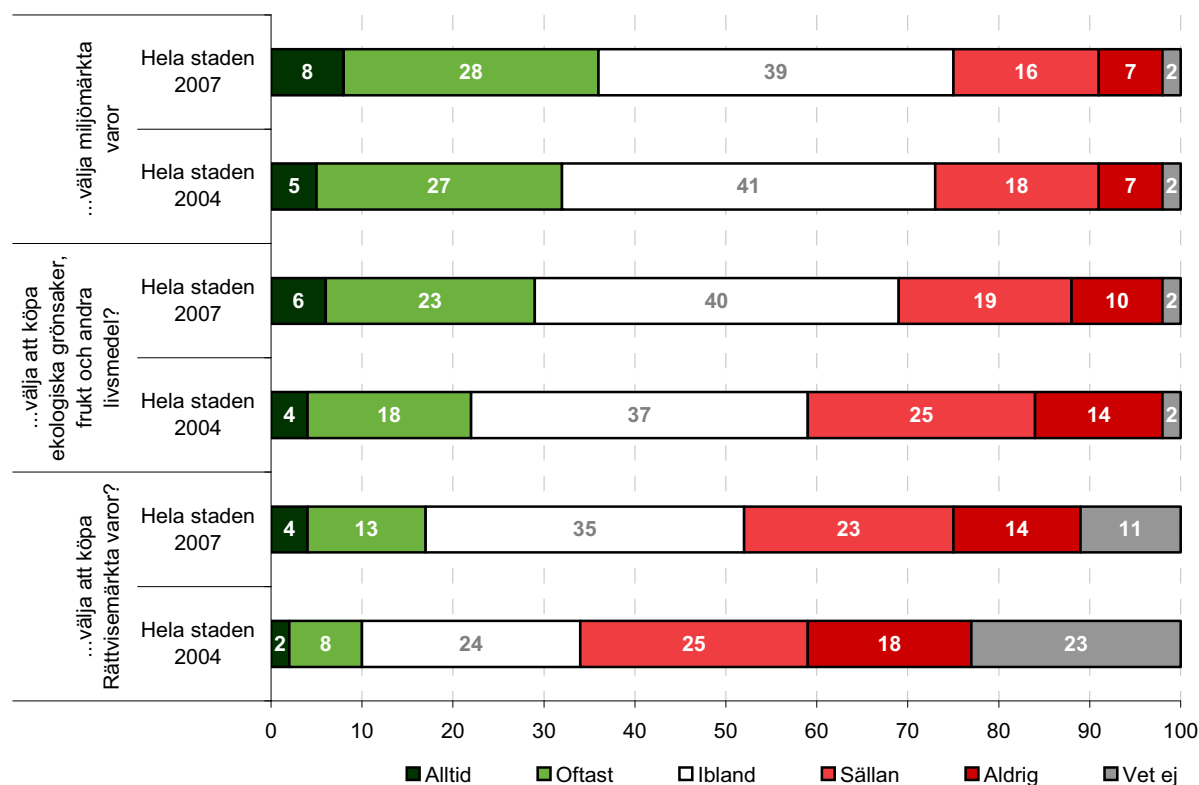
omsatte år 2007 100 miljarder kronor⁷. Förutom miljö finns andra märkningar som till exempel Fairtrade – Rättvisemärkt som bidrar till arbets- och levnadsvillkor för odlare och anställda i utvecklingsländer. Kriterierna för märkningen främjar demokrati, organisationsrätt och miljöhänsyn i produktionen och motverkar barnarbete och diskriminering⁷. Även organisationen bakom Rättvisemärkt har sett hur kännedomen om märkningen ökat bland svenska konsumenter från 38 procent kännedom 2002 till 64 procent 2006. Försäljningen uppges också den ha fördubblats 2006 jämfört med 2002.

Andelen stockholmare som köper ekologiska och rättvisemärkta produkter har ökat jämfört med 2004

Ekologisk märkning är starkt kopplat till grönsaker, frukt och andra livsmedel. Andelen som i årets undersökning uppger att de *alltid* eller *oftast* handlar ekologiskt och

Figur 27

När du handlar dagligvaror brukar du då...

⁷ <http://www.svanen.nu>

⁸ <http://www.rattvisemarkt.se>

rättvisemärkt har ökat betydligt jämfört med 2004. Detta kan delvis förklaras med att kännedomen om märkningen ökat och att utbudet av produkter blivit större för konsumenterna.

Andelen som uppger att de *alltid* eller *oftast* köper miljömärkta varor ligger kvar på nästan samma nivå som 2004. Statistiska centralbyråns undersökningar visar också att andelen av hushållens utgifter som går till ekologiska och miljömärkta varor har ökat för flertalet livsmedelsgrupper och förbrukningsvaror⁹. Enligt branschen omsätter miljömärkta varor mer än någonsin och kännedomen om märkningen är mycket hög.

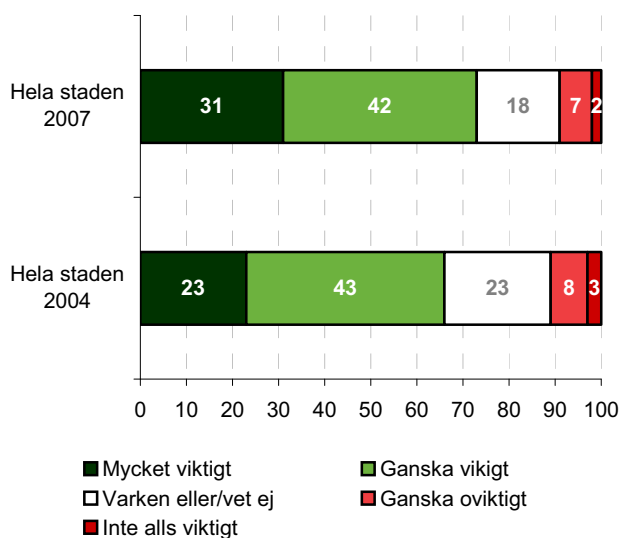
73 procent av stockholmarna anser att det är viktigt att handla miljömärkta varor

Intressant att notera är att 73 procent av stockholmarna uppger att de anser det är *ganska* eller *mycket viktigt* att handla miljömärkta livsmedel och varor, vilket är en högre andel än som ansåg det 2004. Nära 40 procent av stockholmarna uppger att de handlar miljömärkta varor ibland och att andelen som uppger att de alltid handlar miljömärkta varor har ökat med 3 procentenheter jämfört med 2004.

Resultatet visar att det framförallt är personer med ett stort miljöintresse som handlar ekologiskt och miljövänligt. Däremot syns mycket små skillnader i köpbeteende mellan barnfamiljer, singelhushåll och par utan barn vad gäller konsumtion av produkter med miljömärkning, ekologiskt eller Rättvisemärkt.

Figur 28

Hur viktigt tycker du det är att man som enskild person handlar miljömärkta livsmedel och andra varor?

En annan miljöaspekt när det gäller inköp av livsmedel och dagligvaror är hur de som handlar transporterar sig till och från affären, läs mer sid 18.

⁹ SCB, Andelen köpta ekologiska och miljömärkta varor per utgiftsgrupp och hushåll 2006.

11 Avfallshantering

Stadens mål är att mängden avfall per invånare ska minska och att källsortering och återvinning ska uppmuntras. Framför allt ska det farliga avfallet sorteras ut och tas om hand på ett miljöriktigt sätt. Insamlings-systemen ska också ha god tillgänglighet.

I samhället finns en tendens till att avfallsmängden varierar med konjunkturen. Vid en högkonjunktur ökar mängden avfall med anledning av en ökad konsumtion. Miljöbokslutet för 2002-2006 bekräftar att avfallsmängden per invånare har ökat men också att stockholmarna sorterar sina sopor i högre utsträckning än tidigare.

Det finns närmare 250 återvinningsstationer i Stockholms stad där boende i villa eller flerfamiljshus kan lämna utsorterat hushållsavfall som tidningar och olika typer av förpackningar (glas-, plast-, metallförpackningar, mm.). Det finns även 5 återvinningscentraler för grovsopor och farligt avfall samt möjlighet att lämna grovsopor och farligt avfall genom de mobila återvinningscentraler som staden erbjuder. Vissa

stockholmare kan även utsortera matavfall som hämtas för rötning/kompostering.

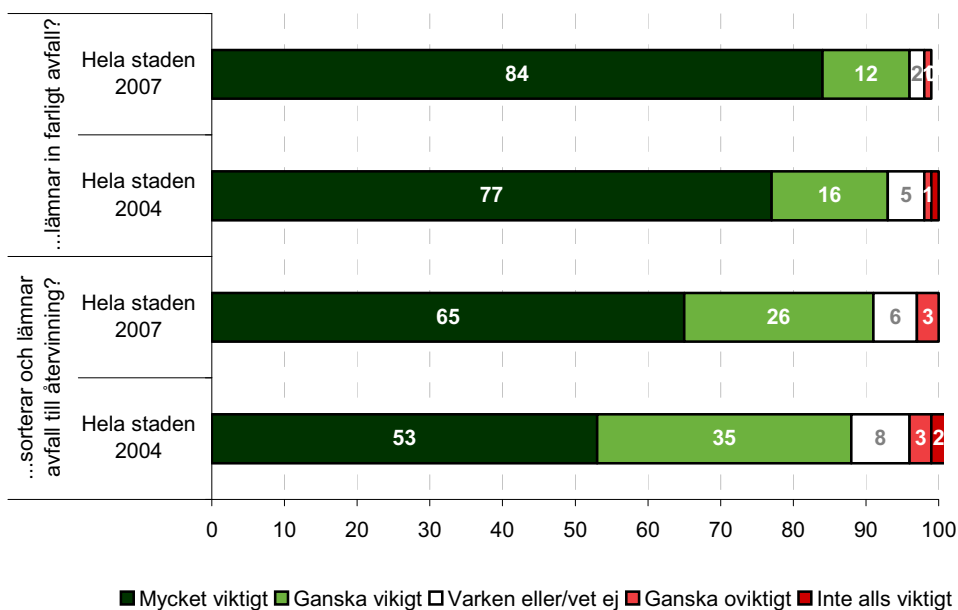
Hur ser då stockholmarnas engagemang ut när det gäller avfallshantering och hur nöjda är de med den service och tillgänglighet som staden erbjuder vad gäller sorteringsstationer och återvinningscentraler?

Enligt stockholmarna är avfallssortering och att lämna farligt avfall för återvinning bland det viktigaste man som enskild person kan göra för miljön. Resultatet visar också att de allra flesta lämnar sitt avfall för återvinning i flertalet fraktioner.

Det finns ett visst samband mellan hur regelbundet man sorterar och vilken tillgänglighet och möjligheter man anser sig ha att lämna och sortera avfall – sambandet är dock ganska svagt. Ett visst samband finns också mellan förtroende för hur det sorterade avfallet återvinns och hur regelbundet man sopsorterar. Ett något starkare samband är det mellan miljöintresse och avfallssortering. Resultatet visar också tydligt att de som sorterar i en fraktion i hög utsträckning även sorterar i andra fraktioner.

Figur 29

Hur viktigt tycker du att det är att man som enskild person...

Ökad nöjdhet med möjligheterna att källsortera hushållsavfall, men 4 av 10 är fortfarande missnöjda

Resultatet visar att stockholmarna är mer nöjda med möjligheterna att lämna källsorterat hushållsavfall i årets undersökning jämfört med 2004. Ett visst missnöjde finns dock fortfarande hos en av fyra stockholmarna. Resultatet visar att även nöjdheten med möjligheterna att bli av med farligt avfall har ökat jämfört med 2004 fortfarande är dock 37 procent i någon grad missnöjda.

Intressant att notera är att 96 procent anger att det är *mycket* eller *ganska viktigt* att lämna in farligt avfall sju av tio lämnar in sitt farliga avfall för återvinning men långt ifrån lika stor andel är alltså nöjda med tillgängligheten.

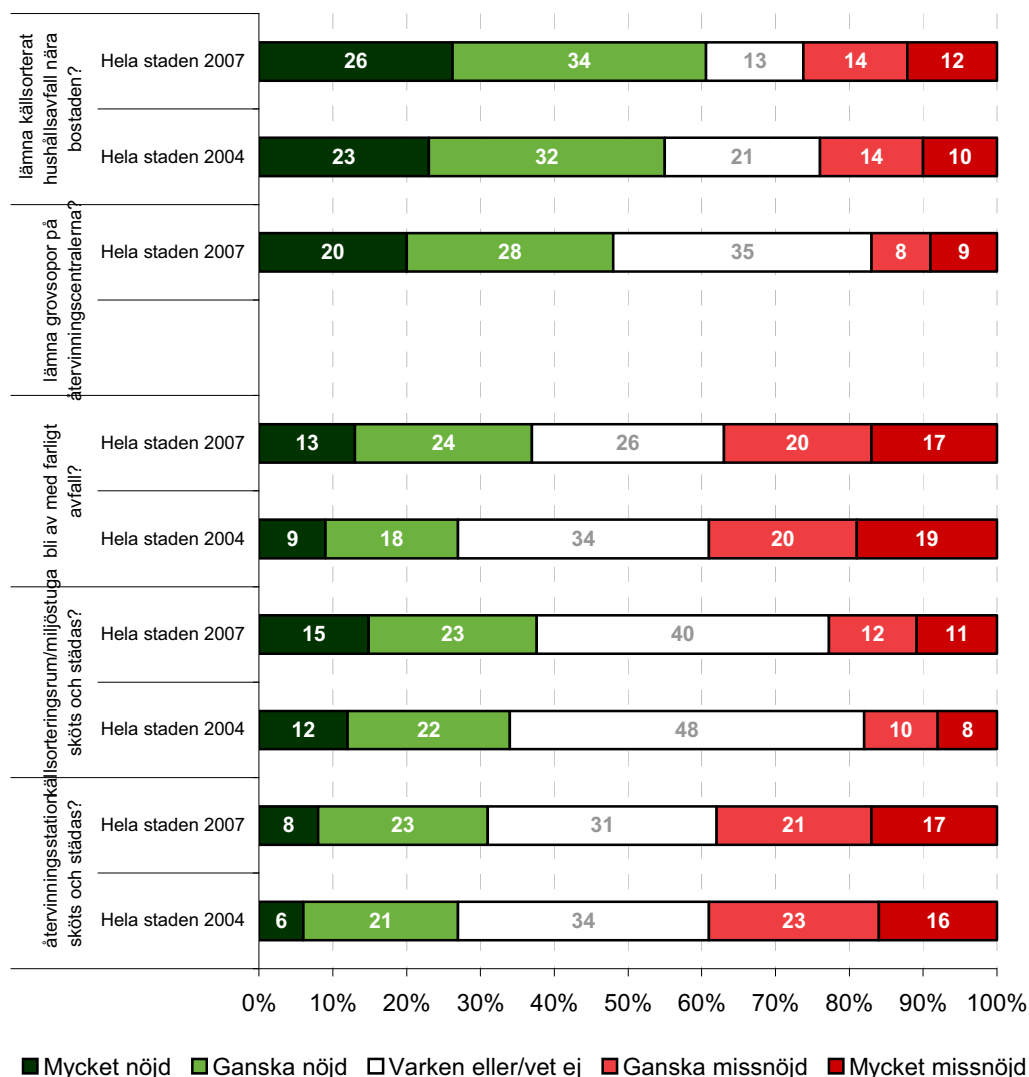
Boende i innerstaden är mer kritiska till möjligheter att lämna avfall

Boende i innerstaden är generellt mer kritiska till möjligheterna att lämna såväl källsorterat hushållsavfall som grovsopor och farligt avfall än boende i när- och ytterförort. Innerstaden har också färre återvinningsstationer i förhållande till antalet invånare som använder respektive station.

Däremot är inte boende i innerstaden sämre på att lämna till exempel tidningar, kartonger och glasburkar än boende i när och ytterområdena. Dock sorterar boende i innerstaden i lägre utsträckning metall och hårdplatt än vad boende i när och ytterområdena gör. För skillnader mellan stadsdelsområdena se bilaga 1.

Figur 30

Hur nöjd missnöjd är du med möjligheterna att...

Fyra av tio stockholmare är missnöjda med återvinningsstationernas skötsel

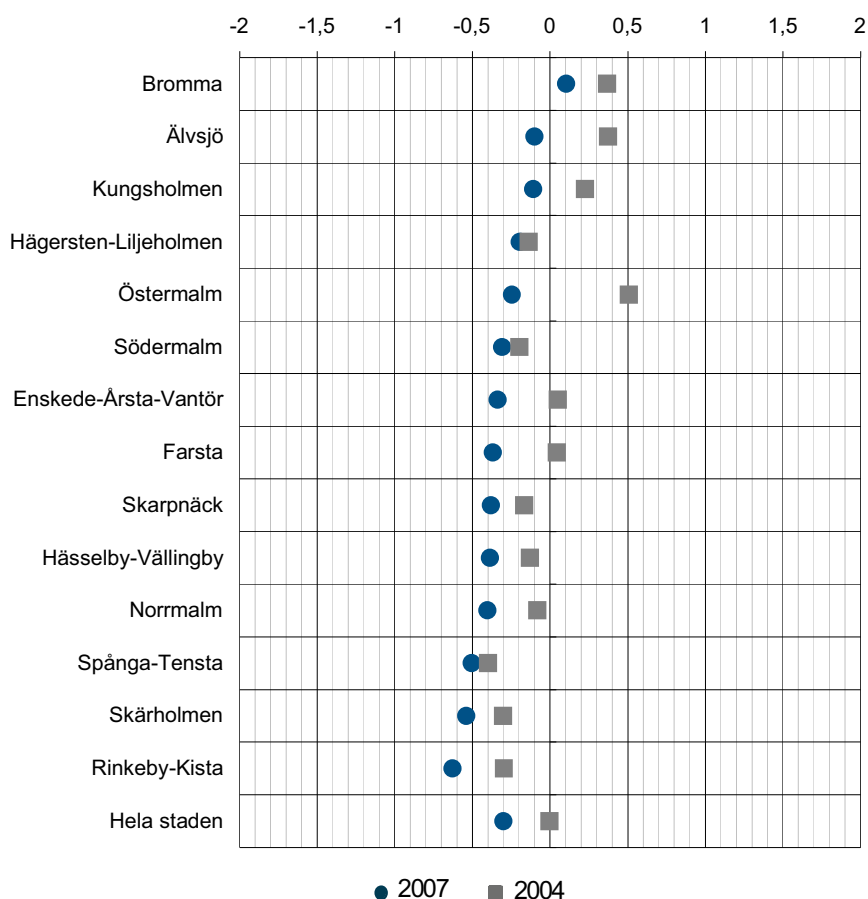
Nära fyra av tio stockholmare är missnöjda med hur återvinningsstationerna sköts och städas. Det finns skillnader mellan hur boende i olika områden upplever skötseln. Resultatet visar en tendens till att boende i innerstaden rankar underhåll av stationerna lägre än vad boende i när- och ytterområdena gör. I innerstaden är det ett större tryck på återvinningsstationerna då de används av fler invånare än i när- och ytterområdena. Att boende upplever skötsel olika beror också till en viss del av stationernas exponering, det vill säga om de upplevs som störande inslag i stadsmiljön. Nedskräp-

ning vid återvinningsstationerna är även till viss del säsongsbetonad beroende på att sopor slängs där vid röjningar av förrådsutrymmen etc.

Även klotter och skadegörelsenivåerna i staden får ett något sämre betyg i årets undersökning. Andelen *ganska nöjd* har sjunkit och en högre andel är istället *ganska missnöjd*. Det är framförallt boende på Östermalm som rankar såväl städning i parker som klottret/skadegörelsen lägre i årets undersökning jämfört med 2004

Figur 31

Hur nöjd eller missnöjd är du med situationen när det gäller klotter, nedskräpning och skadegörelse i din stadsdel – *betygsmedelvärde*.

Fakta: Ovanstående diagram är en medelvärdesberäkning där den 5-gradiga skalan i enkäten transformerats på samma sätt som vid undersökningen 2004 för bästa jämförelse mellan åren. -2 motsvarar det lägsta betyget på skalan och +2 det högsta betyget. För en fullständigare förklaring se sidan 4 bilaga 2 – Bearbetning av svaren

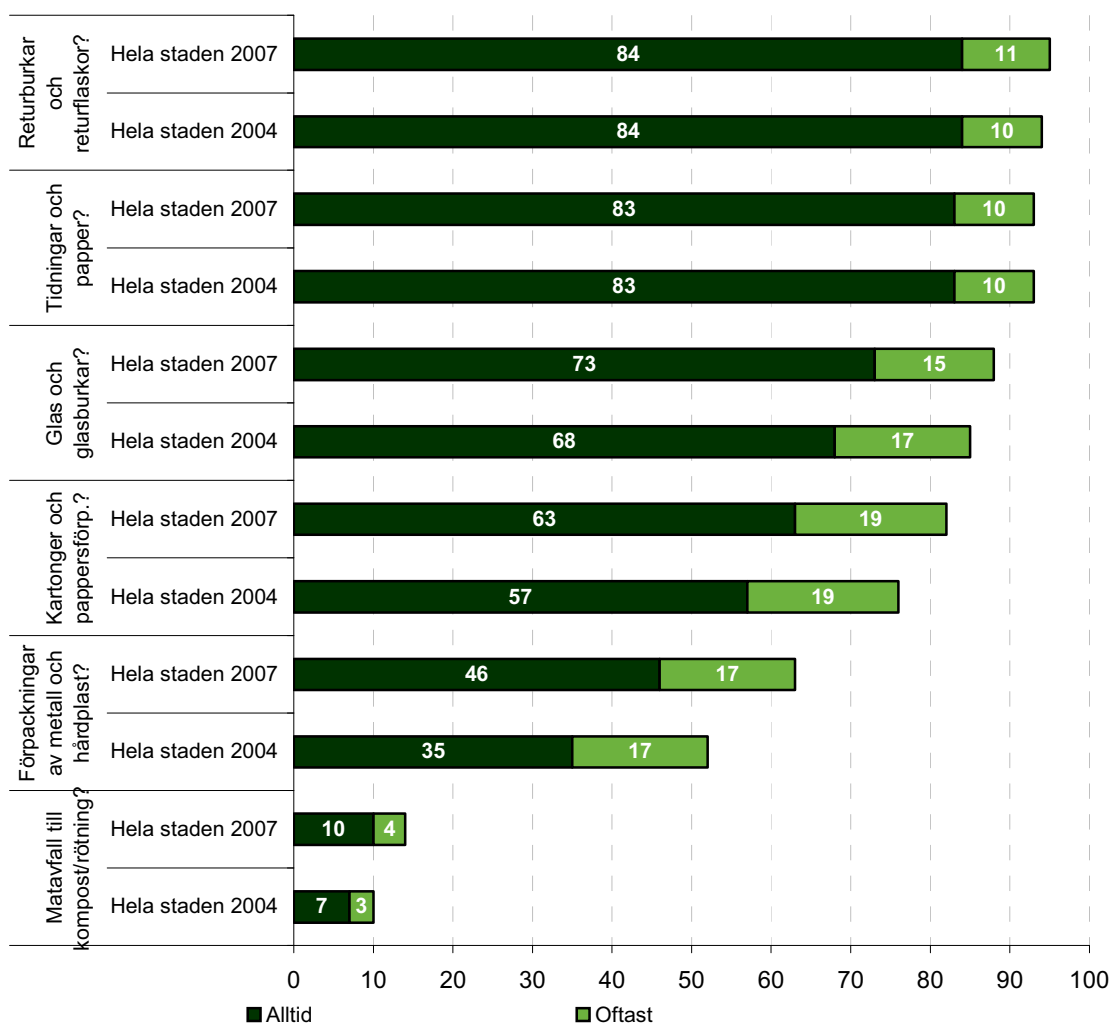
De som är mycket nöjda med möjligheterna att lämna sopor är också flitigast på att källsortera

Sett till sortering är det alltså de stockholmare som är *mycket nöjda* med möjligheterna att lämna källsorterat hushållsavfall nära bostaden som också i hög utsträckning uppger att de *alltid* sorterar. Det är också så att de som sorterar i en fraktion i hög utsträckning sorterar även i andra fraktioner. Vanligast är att man pantar burkar och returflaskor, sorterar tidningar/papper, glas och glasburkar och kartonger/pappersförpackningar. Jämfört med 2004 visar resultatet att stockholmarna i högre utsträckning nu sorterar förpackningar av metall och hårdplast.

Det är fortfarande relativt ovanligt att sortera matavfall för kompostering/rötning. En förklaring är att flertalet boende i flerfamiljshus saknar möjlighet att lämna matavfall. Resultatet visar också att boende i småhus i högre utsträckning sorterar matavfall än boende i flerfamiljshus (31 procent jämfört med 17 procent). Sett till sortering i fraktionerna batterier, elavfall och farligt avfall syns en liten andelsökning i samtliga fraktioner jämfört med 2004. En klar majoritet återvann batterier redan 2004 men årets undersökning visar att andelen som *alltid* lämnar förbrukade batterier har ökat med fem procentenheter jämfört med 2004. En ökning av andelen som *alltid* lämnar tillbaka elavfall syns också tydligt i undersökningen och har ökat från 56 procent 2004 till 70 procent 2007.

Figur 32

Brukar du och ditt hushåll sortera och/eller panta...

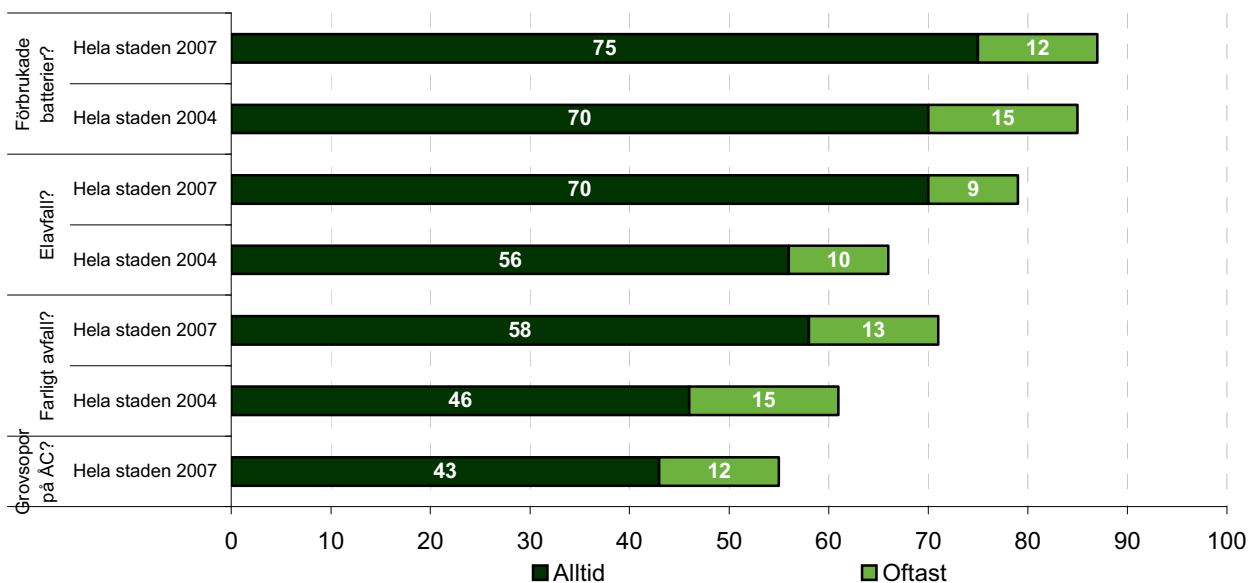
Större förtroende för stadens avfallshantering nu jämfört med 2004

Resultatet visar att det finns ett visst samband mellan hur stort förtroende man har för att avfallet man sorterar tas om hand på ett bra sätt och hur regelbundet man sorterar. 2004 uppgav 38 procent att de hade *ganska* eller *mycket* stort förtroende för hur det sorterade

avfallet hanterades jämfört med 50 procent som har detsamma 2007. En ökad medvetandenivå kan delvis förklara ökningen av andelen som sorterar avfall i årets undersökning jämfört med 2004.

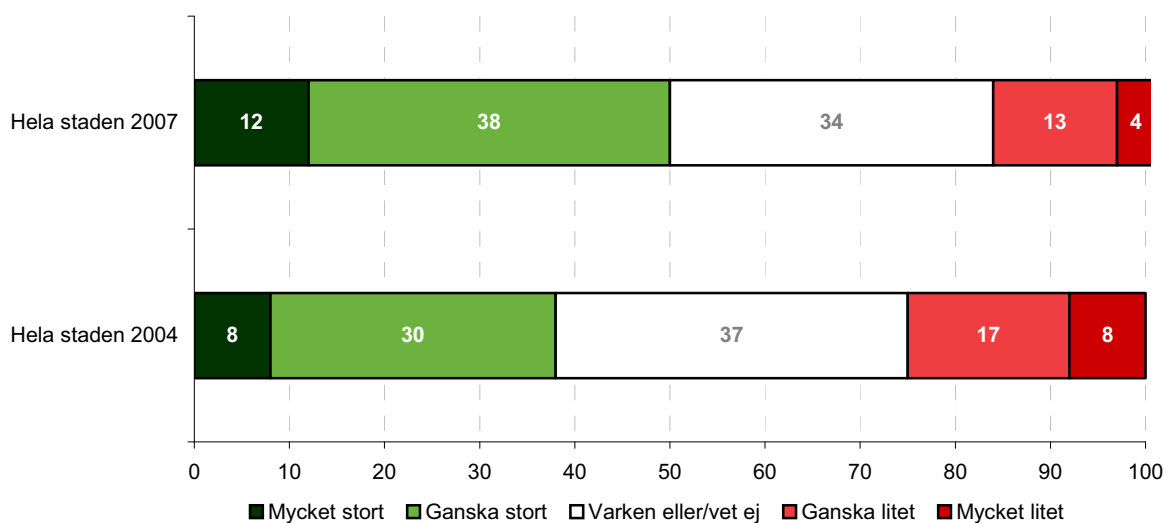
Figur 33

Brukar du och ditt hushåll sortera...

Figur 34

Hur stort förtroende har du för att det avfall du sorterar ut tas om hand och återvinns på ett bra sätt?

12 Inomhusmiljö

Enligt Statens folkhälsoinstitut har ca 10 procent av Sveriges befolkning astma och cirka 30 procent har någon form av allergi¹⁰. Bland riskfaktorerna för utvecklandet och förvärrandet av allergier och astma nämns såväl arv som miljö och bland miljöfaktorerna nämns både yttre- och i inomhusmiljö som påverkansfaktorer på sjukdomstillståndet¹¹.

När det gäller inomhusmiljö beskriver Hjärt och Lungfonden hur dålig ventilation, fukt och mögel förvärrar tillståndet för allergiker och astmatiker. Studier har också visat hur en god inomhusmiljö kan förebygga tidiga astmasymtom.

Det är inte bara riskfaktorer som luftföroreningar, dålig ventilation, fukt och mögel som påverkar vår hälsa negativt, även buller kan leda till problem med trötthet, huvudvärk och koncentrations-svårigheter som exempel.

Enligt miljöbokslutet för 2002-2006 har två av stadens tidigare åtta mål för en sund inomhusmiljö uppnåtts. Bland annat har staden radonsanerat flera skolor och förskolor och en plan för att åtgärda radon i flerfamiljs-hus har tagits fram. Under inspektioner av skolor och förskolor påvisas i 30 procent av fallen sådana brister gällande ventilation och installationsbuller att dessa drivs vidare som ärenden inom Miljöförvaltningen.

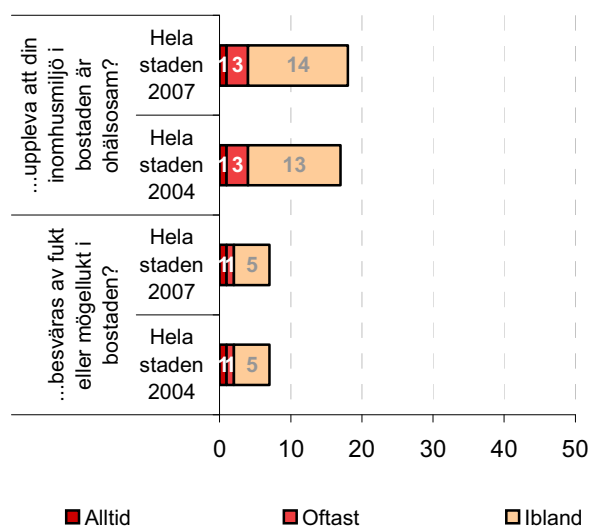
I det nya miljöprogrammet för 2008-2011 ligger fokus på att minska andelen personer som besväras av hälsoproblem orsakade av inomhusmiljön och att minska andelen bullerstörda inomhus.

Hur står sig då dessa mål i jämförelse med stockholmarnas upplevelse av sin inomhusmiljö och vad är det de framförallt upplever som stöande ljud och buller i deras bostäder .

En av fem upplever att inomhusmiljön i någon utsträckning är ohälsosam

18 procent av stockholmarna uppger att de i någon utsträckning upplever deras inomhusmiljö som ohälsosam. Särskilt tydligt är detta bland de boende i stadsdel-sområdet Skärholmen (30 procent jämfört med 18 totalt uppger ohälsosam inomhusmiljö som ett problem där). Intressant att notera är att de boende i Skärholmen också, i högre utsträckning än boende i övriga stadsdel-sområden, framhåller inomhusmiljön som ett framtida miljöproblem. Även boende i Kista-Rinkeby, Spånga-Tensta och Kungsholmen uppger i högre utsträckning än övriga stadsdelsområden att de upplever en ohälsosam inomhusmiljö. För skillnader mellan stadsdelsområden se bilaga 1.

Figur 35
Brukar du..

¹⁰ <http://fhi.se>

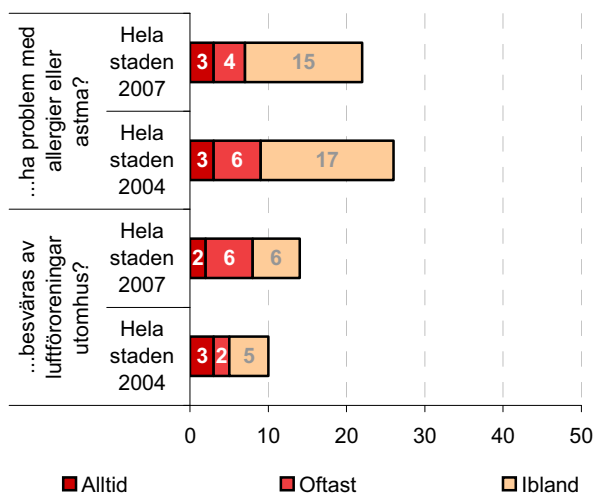
¹¹ <http://www.hjart-lungfonden.se>

Tydligt samband mellan upplevelsen av ohälsosam inomhusmiljö och fukt och mögellukt i bostaden

Som nämnts i det inledande stycket har forskning visat att en dålig inomhusmiljö kan förvärra tillståndet för personer med astma och allergier. Glädjande nog visar undersökningsresultatet att andelen stockholmare som uppger att de i någon utsträckning har problem med allergier och astma minskat från 26 procent 2004 till 22 procent 2007. Andelen som i årets undersökning besväras av luftföroreningar utomhus har ökat med fyra procentenheter jämfört med 2004.

Ett tydligt samband i undersökningen är också hur de som besväras av fukt eller mögellukt i bostaden i hög utsträckning upplever sin inomhusmiljö som ohälsosam.

Figur 36
Brukar du...

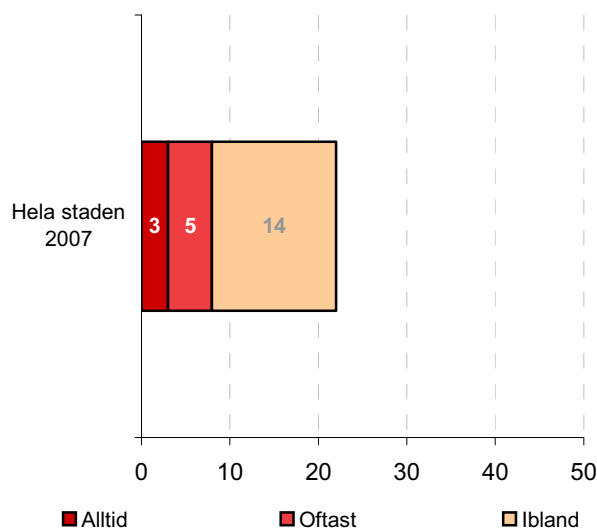

Det finns idag inga klara bevis för hur och i vilken omfattning magnetfält påverkar människors hälsa och enligt stadens nuvarande miljöprogram är rekommendationen att långvarig exponering av elektromagnetiska fält bör begränsas.

En av fem oroas av strålning från kraftledningar och mobilmaster

Undersökningsresultatet visar att det finns en viss oro bland stockholmarna gällande strålning från kraftledningar och mobilmaster. En av fem uppger att de i någon utsträckning oroas. Kvinnor oroar sig mer än män och det finns en tendens att barnfamiljer oroar sig mer än hushåll utan barn. Resultatet visar också att det framförallt är de med *mycket stort* miljöintresse som i högst utsträckning oroar sig för strålning från kraftledningar och mobilmaster.

Figur 37
Brukar du oroa dig för strålning från kraftledningar och mobilmaster?

Andelen bullerstörda i hemmet har ökat

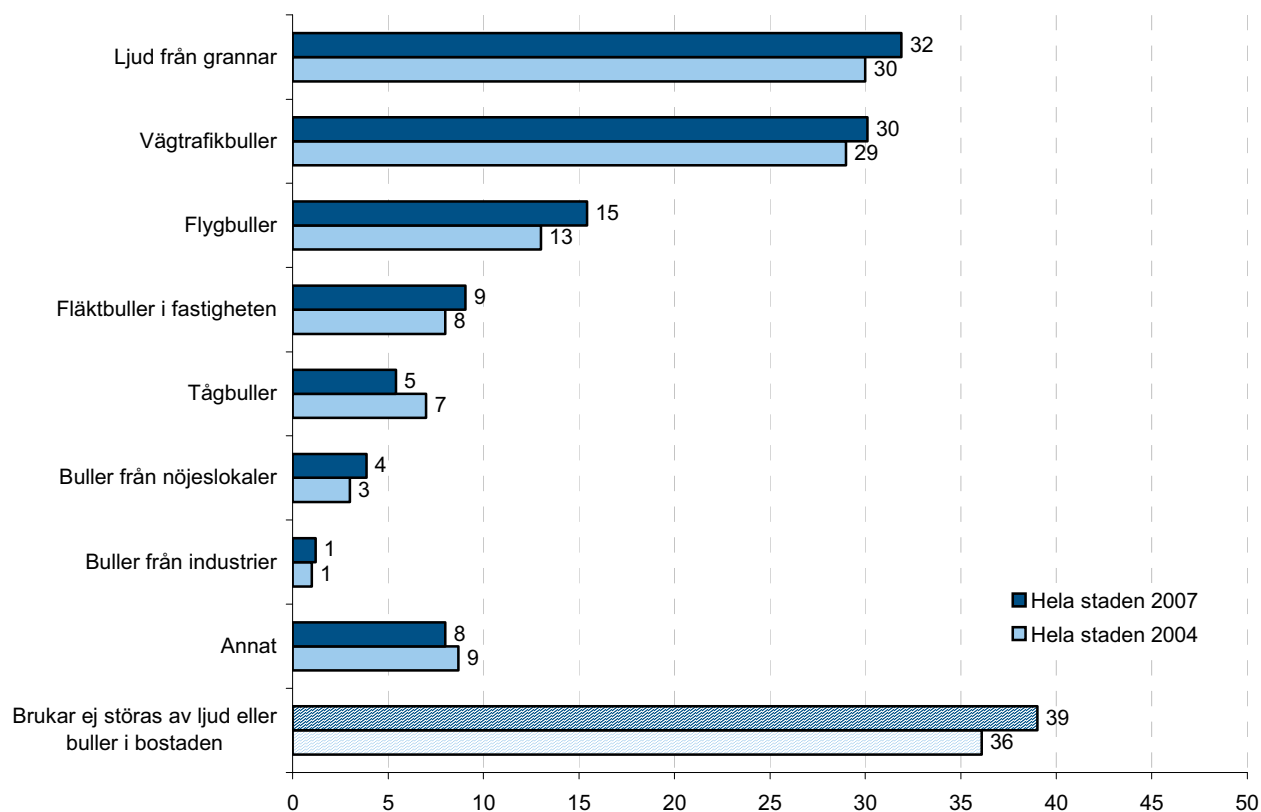
Ett av stadens mål i det nya miljöprogrammet för 2008-2011 är att andelen bullerstörda inomhus minskar. Årets undersökning visar att 64 procent av stockholmarna på ena eller andra sättet störs inomhus vilket är en liten ökning jämfört med 2004. Vanligast är att grannar och vägtrafikbuller upplevs som störande. Kvinnor upplever sig mer störda av ljud och buller än vad männen gör och då framförallt när det gäller ljud från grannar och vägtrafikbuller. Ökningen i andelen bullerstörda jämfört med 2004 är generell, det vill säga det finns ingen bullerkälla som i huvudsak upplevs som mer störande i år, ökningen gäller flertalet av de vanligaste bullerkällorna.

Sett till skillnader mellan boende i olika stadsdelsområden syns att boende i innerstaden störs mer än boende i när- och ytterområden och då framförallt vad gäller vägtrafikbuller.

Som beskrivits i avsnittet om trafik, resande och buller uppger 16 procent i årets undersökning att de i *hög utsträckning* störs av trafikbuller inne i sin bostad. Av de 16 procent som i hög utsträckning är bullerstörda upplever 36 procent trafikbullret så störande att de övervägt att flytta.

Figur 38

Brukar du i din bostad minst en gång i veckan, störas av något av följande? – *Flera svarsalternativ möjliga*

Fakta: Respondenterna fick välja valfritt antal bland 9 givna svarsalternativ.

USK

STOCKHOLMS STADS UTREDNINGS-
OCH STATISTIKKONTOR AB

POSTADRESS: BOX 8320, 104 20 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: KAPLANSBACKEN 10

TELEFON: 08-508 35 000

TELEFAX: 08-508 35 079

E-POST: infousk@usk.stockholm.se

WEBBPLATS: www.stockholm.se/usk